

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Boşlukta Büyüyen

Eylem Ata Güleç

NotaBene Yayınları

BOŞLUKTA BÜYÜYEN

Eylem Ata Güleç

Editör: Sibel Öz

Kapak Tasarımı: Erkal Tülek[®] Zeynel Eminoğlu[®]

● cümle âlemin tasarımı

Dizgi: Ulaş Akyol

Deniz Matbaa Mücellit - Nazlı Koçak, Sertifika no: 29652

Gümüşsuyu Caddesi Odin İş Merkezi B Blok, Kat.2, No 403 Topkapı, Zeytinburnu / İstanbul Tel: 0212 613 30 06

1. Baskı

Ekim 2016

İstanbul

ISBN : 978-605-9679-67-1

www.notabene.com.tr ● facebook.com/NotaBeneYayinlari ● twitter.com/NotaBeneY

© Renas Yayıncılık Matbaacılık Filmcilik Reklam Yazılım Donanım Bilişim San. ve Tic. Ltd. Şti.

Rasimpaşa mah. Duatepe sok. 59/B, Yeldeğirmeni, Kadıköy / İstanbul

Tel: (216) 337 20 26 GSM: 533 680 51 59 Sertifika No: 18074

BOŞLUKTA BÜYÜYEN

Eylem Ata Güleç

Eylem Ata G  le 

1981 yılında Diyarbakır'da doğdu. 2004'te Dicle Üniversitesi Kimya  ğretmenliği bölümünü tamamladı. 2011'den bu yana Sözcükler, 14 Şubat Dünyanın  yk s , Kitap-lık, Evrensel Kültür, Samı , Notos, Taraf Kitap ve Birgün Kitap'ta öykü ve eleştiri yazıları yayımlanıyor. İki  ocuk annesi olan yazar, öğretmenlik mesleğini sürdürüyor.

İçindekiler

Pul Biber	7
Yalancı Dut	11
Telefon Defteri	15
Gömlek	19
Gülşah	23
Lenin Kürtleri	28
Oyun	32
Serhivde	37
İllegal	42
YDÇ-H	44
Özgürlük	49
Görüşme	54
Kambur	55
Kolsuz	56
Numara	57
Şifre	58
Tahliye	59
62. Gün	60
Nezaketsizliğin Bedeli	61
Gizli Yer	66
Şanslı	71
Boşlukta Büyüyen	75
Üzgün Yıllar	79
Aynalar	83
Kanepede Oturarak	88
İlk Gün	92

Pul Biber

Asiye, inatçı karım. Tayinim Diyarbakır'a çıktığında "Gelmem." diye tutturdu. Onu babasının evine bırakıp Diyarbakır'a yalnız geldim. Misafirhanede kaldım. Hafta sonları yanına gidip gelmem aylarca sürdü. İki yıl sonra inadı bıraktı. İki katlı, küçük bahçesi olan müstakil bir evin üst katını tuttuk. Alt kattakiler de bizim gibi memur ailesi, onlar da kiracı. Sağ olsunlar, gündüz eşyalarımız taşınırken her işe el attılar. Akşam da tombul bir tırtıla benzeyen küçük kızları kapımızı çaldı. Anne ve babası bahçeye masa kurmuşlar; yorgunluk kahvesi içmeye bekliyorlarmış. "Çocuğunuz da gelecek mi?" diye sordu. Cevabım "Bizim çocuğumuz yok." olunca, söylediğime incinmiş gibi iç geçirdi.

Zaman su gibi olmasa da geçip gitti. Emekli oldum. Asiye, bu sefer de memlekete dönmek istemedi. "Çevrem, arkadaşlarım burada." dedi. Kaldık. Haksız sayılmaz, burada çok genişledik. Yok, çocuğumuz olmadı. Yine de hiç yalnız kalmadık. Sadece tayinle gelen memur aileleri değil; buranın yerli halkı da sardı etrafımızı. Her akşam komşu tabakları donatıyordu masamızı. Haftada bir gün yemek yapılırsa yetiyordu. İlk zamanlar onlara karşı mesafeli davrandık. Yine de çevremizdekiler arayış hep sıcak tutmaya çalıştılar. Bir bize gelirler, bir bizi evlerine çağırırlardı. Hafta sonları Çay Önü'nü gezdirir, Zülküf Peygamber Dağı'na çıkarır, Surlar'a götürürlerdi.

Kadınlar kendi aralarında yaptıkları günlerde Asiye'yi yanlarından hiç eksik etmediler. Yıllardır böyle. Öyle büyük paralar değil, 10 lirayla güne giriyorlar. Böylelikle kendilerine olduğu kadar yemeklerine de alıştık. Baharatsız, acısız yemek pişmiyor evimizde. Dolmayı bile eskiden annemin yaptığı gibi yemiyoruz artık. Diyarbakır usulü, sumaklı olsun istiyoruz. Yarın gün sırası bizde. Kısır yapılacaktı. Asiye hazırlık yapıyor. "Acı pul biberimiz bitmiş." dedi. "Kahveye çıktığım zaman marketten alırım." dedim. Suratını ekşitti. "Market işi istemem, çarşıya gidip Kör Yusuf'un dükkânından al."

Asiye, baharatı "Kör Yusuf'tan al." demişse mutlaka öyle yapmak gerekir. İnadını biliyorsunuz.

Çarşı bizim eve uzak. Cebimde 10 lira var. Minibüsle gidip dönsem 3 lira yol parasına gidecek. "Bugün için 5 liralık alsam yeter mi?" diye sordum. Cevabını beklemeden "Maaşı alınca tekrar alırız." dedim. "Az gelir, 10 liralık olsun." dedi.

Asiye'ye tek maaşla idare etmenin zorluğunu sezdirmedim bugüne kadar. Alışveriş etmeye üşendiğimden eski gömleklerimi giyiyorum sanır. Öyle bilsin. Daha iyi. Yokluğu ben dert ediyorum, o etmesin. Biz daha gençken bir gün Asiye'nin bacası kocasından marul istemiş. Adam da almamış mı alamamış mı, neyse, Asiye'nin ablası bunu annesine anlatmış. Annesi o saat aldı kızını. Bizim oralarda mesele oldu bu olay. Millet konuşup durdu; marul için kızını boşattı, diye.

Giyinip pul biber almaya çıktım. Ağır ağır yürüyorum. İyi oldu, bacaklarım açılsın biraz. Yolda Hanefi'yle karşılaştık. Ayaküstü hal hatır sorduk. "Çarşıya gidiyorum." dedim. "Bu yoldan gitme, cadde kapalı." dedi. "Yol çalışması mı var? Niye kapatmışlar?" diye sordum. Cevabı "Ortalık karışık, gitme." oldu. Döndüm, yolum daha çok uzadı, sıcak da bastırdı. Dilim damağım kurudu. Bu memlekette en zorlandığım şey havanın sıcaklığı. Yaz ayları

başladı mı çöküyor sıcak. Eylül'ün ortasını bulana kadar nefes al-
dımıyor. Eskiden yazları burada geçirmezdik. Memlekete gider-
dik. Anne babamız rahmetli olduktan sonra gitmedik. Kardeşler
zaten hayırsız. Kimin yanına gideceğiz?

Çarşı meydanındaki Karaca Çeşme'ye yetiştim. Serin suyu,
kaynağından içer gibi avuç avuç içtim. Mendilimi çıkarıp ıslattım,
başıma bağladım. Bu eski çarşı her zaman insanla dolup taşardı.
Bugün etraf sakin. Hanefi, ortalığın karışık olduğunu söylerken
abarttı belli ki.

Kör Yusuf'un dükkânı az ötedeki sokaktan gidince daha yakın
oluyor. Bir parça soluklanıp devam ettim. Sokağın girişinde fark
ettim; içi kum dolu torbaları sokağın başına yığmışlar. Polisler de
torbaların arkasında duruyor. Hayalet avlar gibi halleri. Yanları-
na yaklaştım. Durdurup kimlik istediler. Hemen çıkarıp verdim.
"Kör Yusuf'a gideceğim, benim hanıma pul biber lazım." dedim.
Kimlikten buralı olmadığımı anlaşıncı genç, kumral tenli olanı
sordu; "Amca, ne arıyorsun buralarda?" "Memuriyetimi burada
yaptım, emekli olunca gitmek istemedim." dedim. Gülümsedi;
"Amca, hayret bir şeysin." "Siz de hayret bir şeysiniz. Şimdi Kör
Yusuf'a gitmek için ta arkadan mı dolaşacağım?" "Akşama karşı
gitme, tana karşı yatma." dedi ciddileşerek. Yanındakiler başlarını
sallayarak onayladılar. Ben uzaklaşırken eşlerinin de baharatı Kör
Yusuf dışında başka bir baharatçıdan almak istemediklerini konu-
şuyorlardı kendi aralarında.

Bunca yol teptim, henüz alacağımı alamadım. Asiye, nereden
kaldım diye meraklanıyordur. Hızlanayım bari ama bacakları-
mın beni eve kadar zor taşır. Eskiden Asiye'yle ne çok yürürdük.
Bir keresinde komşularla Leylek Bahçesi'ne pikniğe gitmiştik.
Öyle kalabalıktı ki, karımı piknik boyunca görememiştim. Akşama
doğru ilgisizliğime surat asınca, ahaliye, dönüşte eşimle baş
başa eve kadar yürüyeceğimi ilan ettim. Kadınlar, Asiye'ye nasıl

imrenerek bakmışlar, erkekler de günlerce şaka mahiyetinde bana takılıp durmuşlardı.

Üzüm sıcaklığı ardım sıra koşturuyor sanki. Başımdaki ıslak mendil kupkuru oldu. Bacak aram kaynar su dökülmüşçesine pişti. Ama az kaldı, dükkânın olduğu sokağa yetiştim. Alacağımı aldıktan sonra Koşuyolu Parkı'nda soluklanırım, diye düşünürken sokağın başında önümü kestiler. "Geçemezsin!" diyorlar başka şey söylemiyorlar. "Dükkân açık, buradan görünüyor, bırakın iki dakikada alışveriş edip geleyim." diyorum. Bırakmıyorlar. Ne uğursuz günmüş. Annem, "Bir işin başı rast gitmedi mi orada bırak, üsteleme." derdi. Gel de bırak. Bunca yolu yürüdükten sonra, Kör Yusuf tam karşıdayken almadan git. Asiye'nin günü mahvolacak. Olacak iş mi? Başımdaki mendili indirdim. Terli yüzümü sildim. Karşımda duran dal gibi ince gence baktım. Yüzü kapalıydı. Gözleri, babasına kızmış ergenlik çağında çocuklar gibi kızarıktı. Düşündüm: Baharatçı açık, sahibi içeride. Kimseyi bırakmıyorlarsa o nasıl gitmiş? "Kör Yusuf sokağa nereden girip dükkânını açmış?" diye sordum. Yüzündeki puşiden sıkılmış gibi eliyle sağa sola oynattı. "O, dükkânın üstündeki evde oturuyor." dedi.

Umudum kalmadı. Vazgeçmenin iyi olacağını düşünüyordum. Yorgunluktan mı başka şeyden mi bilmiyorum, bacaklarım titriyordu. Gençlerin arasından diğerlerine göre küçük olduğu belli olan bir çocuk "Ne alacaksın?" diye sorduğunda duvarın dibine çökmek üzereydim. "Pul biber!" dedim. "Parayı ver, alıp getireyim." dedi. Kimsenin itiraz etmediğini görünce parayı çıkarıp verdim.

Ağız tadımızın kaçması böyle başladı. Aldığım pul biber eski tadı vermedi. Onun gibi, lezzetini sevdiğimiz pek çok şey geride kaldı. Asiye'ye bundan böyle güne girmemesini söyledim. Dostlarımızla ara sıra yine buluşuyoruz ama sıkıntılı sessizlikler bölüyor havamızı. Tanımadığımız asabi bir ağırlık bizden önce yerleşiyor koltuklara.

Yalancı Dut

Çay bahçesinde oturma önerisini reddedemedim. Teneffüslerde okulun arka bahçesinde sigara içmek dışında paylaştığımız bir şey yoktu. Arabam olmadığı için yeni tayin olduğum okula minibüsle gidip geliyordum. Geçen hafta durakta beklediğimi görüp beni eve bırakmayı önermişti. Yol boyu konuşacak bir şey bulamadık. Torpido gözünden kaset seçip teybe takmamı istemesi dışında sessiz kaldık. Kasetlere bakarken çoğunun üniversite yıllarında dinlediklerim olduğunu fark etmiş ama söylememiştim.

Benden birkaç yaş büyük olduğu belli oluyordu. Yaşı ve yaşadığımız şehrin ortamı için cesur sayılacak şeyler giyiyordu. Bunu bilerek yapıyor değil; umursamıyor gibiydi. Yeni bir çevreyle karşılaşmanın içimde doğurduğu kontrollü olma ihtiyacı olmasa onunla arkadaşlık edebileceğimi düşünüyordum. Okula başlarken herkesle selamlaşmayı, etraftakilere gülümsemeyi ama yakınlık sağlayacak muhabbetlerden uzak durmayı kafama koymuştum. Yeni sayfalar açmak yoktu artık. Eski defterlere benzemesinden korkuyordum.

Çay bahçesinde, koca gövdeli bir dut ağacının gölgesine oturduk. Beni buraya davet etmesinde ve her gördüğünde eve bırakmaya gönüllü olmasında bana yönelmiş bir ilgi seziyordum. Bunu hissetmek iyi geliyordu. İleri götürmeyeceğimi bilsem de.

Konuşmadan çaylarımızın gelmesini bekledik. Susmanın fazla sorun olmadığı bir havadaydık. İlgili ama aceleci olmaması beni hareketlendirir gibi oldu. Çantamdan telefonumu çıkarıp kızımın fotoğrafını gösterdim. O da aynısını yaptı. Kızlarımızın benzerliklerine hayret edip gülümsedik. Konuşmayı beceremedik; sustuk yeniden. Telefonumdaki diğer resimlere bakmaya daldım. Neden telefonumda hâlâ onun resimleri var, diye kendime hayıflanıyordum. “Bekâr olduğumu sanıyordum, üstelik çocuğun varmış.” dedi. Cevap vermeden önce bazı fotoğrafları sildim. “Evli değilim.” dedim, kadın kadına olmanın huzuruyla. Karşımda oturan karşı cinsten birisi olsa aynı cevabı vermeyeceğimi biliyordum.

Üzerinden büyük bir yük kalkmış gibi seslice nefes aldı. O an sanki altına oturduğumuz ağaç sohbet etmeyi sürdürmemiz için cesaretlendirmek ister gibi dallarını havalandırdı. Olgun bir dut tanesi masaya düştü. Masaya düşecek öteki konunun benim hakkımda olmaması için sigaraya uzandım. Figen’e ikram etmedim. Okuldaki gibi herkes kendi sigarasını içsin.

Sözcükleri kullanmadan kendimi anlatmayı eskisinden iyi beceriyor olmalıyım ki, evliliğimi ve neden bittiğini sormadı. Oturduğumuz bahçenin keyfini çıkarıyorum. Rüzgârın arada tenime değip serinlettiğini hissetmem, içimin gerçekten soğuduğunun işareti. O, ikinciye de yaktı. Parmaklarının arasındaki sigarayı bırakmadan yeşil eteğinin altındaki mor çoraplarını çekti. O sırada bunca rengi bir arada taşımasının bir nedeni olabileceği geldi aklıma. Olmadığı kadar iyi görünmeye mi çalışıyordu? Karşımdaki insana sorular sorarak hayatını kurcalayacak enerjiyi kendimde bulamadım. Netleşemedim; hikâyesini merak mı etmiyordum yoksa öğrenmeyi göze mi alamıyordum. Sanırım konuşmasının zihnimde yaratabileceği çağrışımlardan çekiniyordum; o anlatırken kendi ezberlediklerini tekrarlamasından. Son zamanlarda izlediklerim, dinlediklerim hep hafızamdakilerle iç içe geçiyor. Hem belki o da benim gibi konuşmak istemiyor.

Garson masamıza gelip çayları tazeledi. Çay istemeye gerek kalmadan bardaklar boşaldıkça getirip bırakıyordu. İkimiz her seferinde ayrı ayrı teşekkür ediyorduk. Bu kez teşekkür eden yalnız ben oldum. Yeni çayın geldiğinin farkına vardı mı varmadı mı, anlamadım. Kendimi durgun sanırdım, Figen'e bakınca demek ki değilmişim diye düşündüm. Bir saattir kıpırtısız deniz misali oturuyordu. Aklımdan, havadan sudan bir konu açsam mı, diye geçirdim. Bu kadar boş oturmak canımı sıkıyordu. Yapmadım, öylesine konuşmak beni daha çok sıkardı. Belki onu da.

"Bu şehirden gitmem gerekiyor." dedi. Uzaktan bir horozun vaksiz öttüğünü duyduk. Bana açılmak istediğini anladım. Kendisini dinleyecek bir çift kulağa, gözleri nemlenirse mendil uzatacak bir arkadaş eline ihtiyacı vardı. O an "Neden?" diye sormam gerektiğini biliyordum. Soramadım. Ağzımı açabilmek için kendimle didiştim. Sesim içime gömülmüş gibiydi. Ağzımı oynatacak olsam bile sese dönüşecek titreşimler yayılmayacaktı. Ağlarsa elimi çantama uzatabileceğimden, kâğıt mendil paketini bulabileceğimden kuşkuluydum. Oysa okuldaki diğer öğretmenlerden birini seçmiş olsaydı, hevesle dinleyeceklerinden emindim. Hatta karşısında oturmayı bırakıp yanına geçecekler, sırtını sıvazlayacaklardı. Uzun uzun konuşup teselli vereceklerdi. Arada kendilerinden örnekler vererek, herkesin başına gelebilir, diyeceklerdi. Üşenmeden deş-tikçe deşeceklerdi. Çünkü yükleri var; konuşmak isteyen herkesin yükü vardır. Bir fırsatını buldukça yükün ağırlığından bahsetmek onlara iyi gelir. Sırtlarından atmaya cesaret edemezler. Bu yüzden dile vurur dertleri. Ben sırtımdan indirip geldim. Telefonda hâlâ birkaç fotoğrafı kalmış olabilir. Sorun değil, şimdi silerim.

İyimser görünmek için gülümsemekle yetindim. "Şu horozu bulsam kafasını keserim." dedi. Ses tonunda sarsıcı bir karmaşa vardı; öfkeli, acılı ve nükteliydi. İnsan sadece ağzıyla konuşmaz ya, gözlerimle "Yapmasan daha iyi edersin." dedim. Figen, anlamış gibi "Şaka şaka" dedi. Kavgınsı saçları/maiyeli biraz. Elinde

kalanları yumak yaptı. Ona bakarken, haksızlık ettiğimi düşündüm. Gaz sıkışmış bir kavanozun önümde patlamasını istemiyordum ama küçük bir delik açıp biraz boşalmasına izin vermeliydim. Söze dönüşebilecek tüm sesleri boğazımda toplayıp yukarıya doğru ittim. Ne yazık ki sadece “Eee,” diyebildim.

Şaşırdı. Büyük, çekik gözleri beklemediği bir şey olmuş gibi açıldı. Onu ilk gördüğüm gün gözlerinin büyüklüğü ve sarımtırak yeşil rengi dikkatimi çekmişti. Çıkık elmacık kemikleri kızarktı. Nereli olduğunu sormamıştım ama Dersimli olduğunu elmacık kemiklerinin arasında renkli bilyeler gibi parlayan ışıkl gözlerinden anlamıştım. Sessizliğini bozmadı. Gözbebeklerinin yukarıya doğru kaydığını gördüm. Nereden başlayacağını düşünüyor olmalıydı. Anlatacaklarını kafasında evirip çevirdiği belli oluyordu. Dalgınlığı dakikalarca sürdü. Ardından bakışları uzaklaştı. Söylemek istediklerini sıralayamadığını düşünüyordum. Her şey birden diline yığıldığı için teker teker çıkamıyorlardı. Şimdi, ağzını açsa, henüz konuşmayı öğrenmemiş çocuklar gibi heyecanlı ama kalabalık ve anlaşılabilir şeyler söyleyeceğinden emindim. Durumdan rahatsız olmadığımı hissettirmek için telefonumdan bir parça açtım. Uzun zamandır dinlemediğim, Figen’in arabasında kasetini görüp özlediğimi hissettiğim türkülerden birini seçtim. “*Pencereden kar geliyor/ aman annem gurbet bana zor geliyor.*” Yeşil gözlerinden sağanak yağmur gibi boşaldı yaşlar. Kendimi yağmura şemsiyesiz yakalanmış gibi hazırlıksız hissettim. “*Sevdiğimi eller almış/ aman annem o da bana ar geliyor.*” Hemen şarkıyı durdursam mı yoksa rahatlaması için istediği kadar ağlamasını mı beklesem, bilemiyordum. Kavanozdaki gaz, tahminimden çok sıkışmıştı. Bilmeden, kapağı patlatmıştım. Densiz horozun sesi türküye karışıyordu. Nöbet geçirir gibi sarsıldı, uzanıp elini sıktım. Türkü bitti. Başladığı gibi aniden durdu ağlaması. “Kafasını değil kamışını kesmek lazım.” dedi.

Masaya düşen dutlar çoğaldı. İkimiz de birer tane yiyerek tadına baktık. Yalancısudun Figeni yuttu Ben tüküdüm.

Telefon Defteri

Telefon defterine kayıtlı pek çok tanıdıkla konuştum. Yaşıtlarımın çoğu benzer çaresizliklerden bahsetti. Alışverişi bile hızla yapıp marketten bir an önce çıkmaya çalışmak ya da mecbur olmadıkça evden hiç çıkmamak gibi şeyler. Çocuğu olanların hepsi, çocuklarının başına bir şey gelmesinden korktuklarını anlattı. Zühre bu seneki tiyatro oyunlarından hiçbirini izlemeye gidemediği için üzüldüğünü söyledi. Doğrusu önce içimden yadırgadım. Sonra bu da onun ihtiyacı, diye düşündüm. Neşeli muhabbetler yapamamamıza rağmen dostlarımın sesini duymaktan mutlu olduğumu hissettim. Hatta kuzenime “Olaylar biraz düzelirse bir akşam çay içmeye beklerim.” diye yalan söyledim. Düzeleceğine hiç kimse inanmıyordu. Anlık bir şey oldu, coşku haliyle söyledim. Telefon titredi, ağladığımı anlamaması için telefonu aceleyle kapattım. Sakinleşmeye ihtiyaç duydum. Görüşmelere birkaç dakika ara vermeyi düşündüm. Başparmaklarımla şakaklarımı ovdum biraz. Yeniden defteri aldım, sayfaları karıştırdım. Emos Teyze’nin adının yazılı olduğu sayfaya gelince isminin üzerinin beceriksizce çizilmiş olduğunu gördüm. Annemin bunu da yaptığına inanmadım.

Mesut işten erken döndü. “Birilerini aramak istedim.” dedim. “Benim de aramak istediklerim var.” dedi. Telefon defterini alıp çalışma odasına girdi.

Aklımdakileri dağıtmak için yapacak bir şeyler aradım. Irvin D. Yalom'un *Günöbirlik Hayatlar*'ını kurcaladım. Mesut telefon görüşmelerini bitirip yanıma geldi. "Okumaya sesli devam eder misin?" diye sordu. O anda şu satırları okuyordum: *Her şeye dair anılar, sonsuzluk uçurumunda süratle gözden yitiliyor.* Öykünün sonuna doğru dinlemeyi bıraktığını anladım. İçimden okumaya döndüğümün farkına varmadı. Öyküyü bitirip kitabı masaya koyduğum sıra yüzüme baktı. Bakışı çileden çıkarıcıydı. Öfkelendim. Emos Teyze'yi, yani annesini aramamız konusunda onunla aynı fikirde olduğumu defalarca söylediğim halde kendini kötü hissettiğini seziyordum. Sürekli, bunu yapmak isteyip istemediğini soruyordu. Yapmak istediğimden hiç şüphem yoktu. Uzun zamandır o kadar mutsuzduk ki. Herkes mutsuzdu. Şimdi tekrar sormasına fırsat vermeden "Kahve hazırlayacağım." diyerek yerimden kalktım.

Cezveye iki fincan su koyarken aylardır aynı rüyayı gördüğümü düşündüm: Birbirine açılan odalardan geçerek kendi evimi arıyorum. Birden üzerimde sadece çorap ve iç çamaşırı olduğunu fark ediyorum. Neden yabancı odalarda bu haldeyim, bilmiyorum. Kimselere görünmeden evimi bulmaya çalışıyorum. Mesut rüyada inlediğimi duyup uyandırıyor beni. O da gecelerdir uyur uyanık vaziyette yatıyor. Başucundaki kitapları eline alıyor, evirip çeviriyor, okumadan bırakıyor. Birbirimize söyleyecek bir şey bulamıyoruz.

Kahvelerimizi bitirmek üzereyken annem arayıp akşam yemeğine çağırdı. Son zamanlarda anne ve babamı o kadar az ziyaret etmiştik ki reddedemedim.

Çocuklar gelince giyinip çıktık. Annem masayı hazırlamıştı. Çorbalar içildikten sonra sarmaları tabaklara bölüştürdüm. Mesut istemedi. Babam ikimize birden "Sizin bir sıkıntınız mı var?" diye sordu. Mesut "Ortalığın halinden bezdik." dedi. Ben de başımı sallayarak onayladım. Babam konuşmayı sürdürdü: "Bu kadar

yaş yaşadım. Ölümünün böyle beşer onar olduğunu görmedim.” Annem kaşlarını oynatarak çocukları işaret edince babam sustu. Televizyonun kumandasına uzanıp Rafadan Tayfa’nın sesini biraz daha açtım.

Annemin masayı toplamasına izin vermedim. Mesut’la beraber halledebileceğimizi söyledim. Eşimle yalnız kalmak istediğimi sezdi. Çocuklarla beraber çizgi film izlemeye koyuldu. Babam her zamanki koltuğunda şekerleme yapmaya başlamıştı. Mutfakta ondan istediğim şeyi reddetme ihtimali yüksek olduğu zamanlarda yaptığım gibi, kolumu eşimin beline doladım.

“Bunu sen söylemelisin.” dedim.

“Onlar senin annen ve baban.” dedi sertçe.

“Aramak istediğimiz kişi de senin annen!”

“Her şeyi berbat eden kim?”

“Bunları geçtik sanıyordum.” dedim ama mutfaktan çıkan Mesut’a yetişemedim.

Çaylarımızı içip televizyon izlerken annem ve babamla konuşmayı düşündüm; kararımızdan haberdar olmaları gerekir. Belki Mesut haklıdır, annem ve babama söylemesi gereken kişi benim. Hatta onların da aramaları gerektiğini söyleyebilirim. Emoş Teyze’nin numarası bizim telefon defterimizde hâlâ kayıtlı, derim. Saat geç olmadan bize gider ve ararız, diyebilirim. Hemen sonra vazgeçtim. Bizi anlayacaklarına inandığım halde konuşmak zor geldi. Anlayacaklar çünkü günlerdir evden çıkmıyorlar. Olaylara, patlamalara denk gelme ihtimali yüzünden alışverişe dahi gitmiyorlar. İhtiyaçlarını bina sakinleriyle toplu liste yapıp marketi arayarak alıyorlar. Market çalışanı genç çocuk, bütün siparişleri yüklenip tek seferde getiriyor. Her an hayatımızdaki biri kara kuyuya düşebilir. Geçmişe sünger çekmek şart.

Lavaboya gidip yüzüme su çarptım. Odaya döndüğümde çocukların duymaması için televizyonun sesi kısılmıştı. Ekrana baktım; Taksim’de canlı bomba patladı. Dört ölü, otuz beş yaralı.

Verdiğimiz kararın doğruluğundan bir kez daha emin oldum. Bir patlamada birimize bir şey olmadan herkesle konuştuğumuz gibi onunla da konuşmalıydık. Bütün hataların üzerinin örtülmesi gerekiyordu. Kimse kimseyle daha fazla küs kalmamalıydı.

Anne ve babama “Bizim eve gelin.” dedim “Burada yalnız kalmanızı istemiyorum.” Sanki neden bunu daha önce teklif etmemişim gibi minnetle yüzüme baktılar. Babam hırkasını giyerken “En iyisi birlikte olmak.” dedi. Mesut arabayı garajdan çıkarmaya gitti. Annem “Acele etmeyin, geceliğimi alayım.” diye söylendi.

Yatakları hazırlarken kendimi tüy gibi hafif hissettim. Birbirimize iyi geceler dilerken annem “Kızım, sizin telefon defterini yanıma ver, belki sabah Emoş’u ararım.” dedi.

Gömlek

Sahanlıkta durmuş, okul servisinin gelmesini bekliyordum. Komşumuz Güle Teyze, tahta saplı bıçağı ve kızı Suzan'ın hasta tavuğunu önüme uzattı. “Şunu acele kes oğlum.” dedi. “Servis gelmek üzere, okul dönüşüne, akşama kalsın.” dedim. Saçlarının üzerinden öne doğru kayıp alınına inen yazmasını arkaya doğru çekerek söylendi: “Kalamaz, ölür hayvan.” Kerki misali o koca bıçağı elime tutuşturuverdi.

Tavuğu eşiğe uzatıp iki ayağına bastım. Bıçağı dayadığım an, bir canlının kaderinin elimde olduğunu, yapmasam belki akşama kadar nefes alacağını düşündüm. Keskin bıçağı tüylü zayıf boynuna sürttüm. “Allah, Azrail'i kullarının canını almaya görevlendirdiğinde, acaba şu an hissettiklerimi hissediyor mudur?” gibi şeyler geçiyordu aklımdan. Kan sıçradı beyaz okul gömleğime. Bir tavuğu öldürdüğümü gösteren o izle okula gitmek pek uygun düşmezdi tabii. Ne yazık ki içeriye girip değiştirmek için zamanım yoktu. Öylece bindim arabaya. İster istemez merak ettim; Azrail'de de her seferinde bir iz kalıyor mudur?

Birinci ders kimyaydı. Kimyanın Temel Yasaları'nı anlatıyordu öğretmen. Hiçbir şeyin varken yok olamayacağını defalarca tekrarladı. Benden dört ya da beş yaş büyük olmalıydı. Şehirliydi. Anlatıklarına inanıyordu galiba. Daha önce kuş bile vurmadığına iddia ya girebilirim. Parmağımı kaldırdım, her zamanki gibi görmezden

geldi. Sözünün kesilmesine sinirlendiğini bildiğim halde ısrarla salladım parmağımı. Nihayet söz hakkı verdi: “Evet, Şemsettin.” “Bu sabah,” dedim “bir tavuğu varken yok ettim.” Kimyacı, gömleğimin kolundaki kanlı desene baktı, eliyle oturmam gerektiğini gösteren bir işaret yaptıktan sonra anlatmaya devam etti. Ben artık dinlemiyordum. Deli Suzan’ın, kayıp tavuğunu aramak için köyün sokaklarında nasıl dolandığını düşünüyordum.

Müdür yardımcısı sınıfın kapısını açıp “Kütüphaneye bağış olarak gönderilen kitaplar geldi, kolileri taşımak için iriyarı birkaç erkek öğrenciye ihtiyacımız var.” dediğinde, ben Deli Suzan’ın, mavi çiçekli basma elbisesinin eteğiyle gözyaşlarını sildiğini geçiriyordum aklımdan. Müdür yardımcısı göz işaretiyle sınıftan üçümüzü seçti. Üçümüzün tek ortak özelliği iriyarı oluşumuz. Diğer ikisi yakışıklı sayılırlar. Benimse yakışıklı denebilecek bir tarafım yok. Yumurta şeklindeki kafama tutkalla yapıştırılmış gibi duran sert siyah saçlarım ve neredeyse bitişik kaşlarım var. Bunlar kızların beğendiği şeylerden değil. Lise üçüncü sınıfta okumama rağmen hâlâ kız arkadaşımın olmaması bu yüzden.

Taşıdığımız kitap kolilerini açmak ve raflara yerleştirmek için öbür sınıflardan gelen kızlar, diğer kutulara göre daha koyu sarı bir koliden çıkan kitapları birbirlerine gösterip kıkırdıyorlardı. Edebiyat öğretmeni birkaç kez uyardığı halde gülüşmeler devam etti. İkazlarının fayda etmemesine öfkelenen öğretmen, kızların önündeki kitapları alıp incelemeye koyuldu. Anlaşılan kızları gülmekten kırıp geçiren kitaplar öğretmenin öfkesinin artmasına yol açmıştı. Kafasını sağa sola sallamasından uygunsuz kitaplar olduğu anlamı çıkarılabiliirdi. Elindekileri içine atıp ağzını kapattıktan sonra kutuyu ayağıyla iterek kütüphanenin arka kısmına sürdü.

Kitap yerleştirme işi çok uzun sürmedi. Kütüphaneden kitap almak istediğimi söylemek için edebiyat öğretmenin dñnmesini bekledim. Neyse ki geri geldiğinde yatışmış görünüyordu. “Tabii,

alabilirsin.” dedi. Birkaç dakika sonra rafların arasında oyalandığımı görünce yanıma yaklaştı. Tereddütsüzce uzandığı kitabı yerinden çıkarırken daha önce kütüphaneden hangi kitapları alıp okuduğumu sordu. Duymazdan geldim. Yüzüme bakarak sorusunu tekrar edince, “Şimdi isimleri aklıma gelmiyor.” demek zorunda kaldım.

Son dersin bittiğini bildiren 75. Yıl Cumhuriyet Marşı duyulduğunda telaşla servise doluştuk. Arabada kütüphaneden aldığım kitabı -Suç ve Ceza- okumaya çalıştım. Sarsılan arabada kitap okumak aklıktan kazınan midemin bulanmasına neden olunca vazgeçtim. Onun yerine gözlerimi kapayıp başımı cama dayayarak annemin akşam yemeği için ne pişirdiğini tahmin etmeye çalıştım.

Eve döndüğümde Güle Teyze’nin komşuluk hakkı diye getirdiği kızarmış tavuk sofrada duruyordu. Hazır gelen yemeği fırsat bilen annem yemek pişirmemişti; neyse ki tabağın yanına bir bardak ayran koymayı ihmal etmemişti. Yemeği birlikte yemedik. Annem tarla işlerinin verdiği yorgunlukla divanda uyuyakalmıştı. Köyün yeni imamı Salih ile arkadaşlık ettiğim için bahaneliydi bana. “O geberesice muskacı, oğlumun aklını aldı.” diye yakınmıştı köylülere. Yemekten sonra annemin üzerini örttüm. Okul kıyafetlerim hâlâ üzerimdeyken çantamdan kitabı çıkarıp okumaya başladım. Birazdan kalkıp sürgülü demir kapıyı kapatacaktım. Suzan’ın geleceğini bilseydim kapıyı önceden kapatırdım. Allahın cezası delinin geleceğini tahmin edemezdim.

Kitabın ilk sayfalarından sıkılınca birkaç sayfa atladım. Belki biraz fazla atlamış da olabilirim. Adamın tefeci kadını öldürmeyi düşündüğü yere gelmişim. Öldüreceğini hiç sanmıyordum. Gerçekten kendimi kitaba kaptırmış olmalıyım çünkü annemin kalkıp uyumak için yatağına gittiğini duymamıştım. Sonradan düşününce yatağına giderken mırıldanarak şöyle söylediğini hatırladım: “Şemo, *sparteka te xelas bu razê.*” *

Kitabın ortalarına doğru yer yer gözlerim kapanıyordu. Neyi okuyor, neyi kısa dalma anlarında rüyamda görüyorum pek ayırt edemiyordum. Kütüphanede kızlar rafların arasında duruyorlar, o uygunsuz kitapları sallayıp bana gülüyorlardı. Aralarında basma elbisesiyle Suzan da vardı. Eteğini kaldırıp bacak arasındaki tavuğunu gösteriyordu. O sıra kimya öğretmeni içeri girdi, “Oğlum, insan ya okula gelir ya hayvan keser, ikisi birlikte yapılamaz.” dedi. Birden ihtiyar tefeci kadın öfkeyle bağırmaya başladı. Öyle bir an geldi ki Suzan’ı, sofra örtüsünün üzerindeki kemiklere kapanmış ağlarken gördüm, ama bunu okuyor muydum, rüyamda mı görüyordum, yoksa o gerçekten burada mıydı, ayırt edemiyordum.

Omuzlarımdan tutup beni sarstığında bu haldeydim işte. Çenesinin altından bağlanmış başörtüsünden dışarı taşan bir tutam gri saçla yanımda duruyordu. Çukura gömülü yuvalarında iki göz hırsla dönüyordu. Öfkeden titreyen sesiyle buyuruyordu bana; kus, hepsini kus. Bu komutla o anda kusmuş olmam rüyada olduğum hissini güçlendirdi. Ayılmak için bir şeye ihtiyacım vardı. Gerçeği başlatacak, bu ânı bozacak bir şey. Kafamı sallayarak kendime gelmeye çalışıyordum. Sonra bağırdım da galiba. Olmadı. Bir türlü kıramıyordum uyku çemberini. Tam o sırada yaşlı tefeci kanlar içinde kaldı. Buna rağmen uyanamayınca, tam ümidimi kesmek üzereyken, son bir gayretle gözlerimi açtım. Gerçekten kusmuş olduğumu ve Deli Suzan’ın o iğrenç bulamaca daldırdığı ellerine bakarak ağladığını görünce çok korkmuş olmalıyım. Suzan’ın beni öldüreceğini düşünüyordum. Sobanın yanında duran kerkiyi o sırada fark ettim. Ondan önce davrandım.

Keşke ertesi sabah aynı gömlekle okula gitmek zorunda kalmasaydım. Kimyacının “Yine mi tavuk kestini?” diye soracağını biliyordum.

Gülşah

Telefon numarasını kimden aldığımı hatırlamıyorum. Komşu ya da eltilerimden birinden olabilir. Ev de ben de berbat bir haldeydik. İkimizin de iyi bir temizliğe ihtiyacı vardı. Benim kendi çekmecelerimi boşaltabilmem için birisinin evdekilerle ilgilenmesi gerekiyordu. Müsaitse hemen gelmesini istedim. Okulda olduğunu söyledi. “Önümüzdeki haftanın ilk günleri de olur.” dedim. Pazar gününden başka boş günü olmadığını anlattı. Okulda olduğunu belirttiği için lise öğrencisi olabileceğini düşündüm. Çocuk yaşta bir liseliye işlerimi yaptırmak istemeyeceğimi belirterek telefonu kapatmaya çalıştım. Liseli olmadığını, fen fakültesi sosyoloji bölümü son sınıfta okuduğunu söyledi.

Şaşırdım ve hızla özür dilemeye çalıştım. “Hayır, hayır lütfen özür dilemeyin.” diyerek karşı çıkıyordu. Bir yanlış anlama olabileceğini düşünerek, kendisini nasıl bir iş için aradığımı bilip bilmediğini sordum. Hiçbir şaşkınlık belirtisi göstermeden “Temizlik,” dedi, “Ben bir temizlikçiyim.” diye ekledi. Adresimi verdim, pazar günü için sözleştik.

Pazar gününü iple çektim. Evde ayak basacak temiz yer yoktu. Gerekli oldukça bir bardak ya da tabak yıkayıp yemek yiyordum. Evde temizlik yapılmadan, yaşadıklarım hakkında düşünmemeye kararlıydım. Gelmedi. İlk aradığımda telefonu açıldı ama sadece

“le li mine, le li mine” sesleri işitiliyordu. Kötü bir şeyler olduğunu sezecek kadar dinledim ortamı, sonra kapattım telefonu. Ne olduğunu merak ettiğimden her gün arıyordum. Sonraki aramalarım iki ay boyunca hiç yanıt alamadım.

Sonunda bir gün mesajı geldi. Yazdıklarından şahsıma ait bir mesaj olmadığı, genele yazıldığı belli oluyordu. “Abim Kobanê”de şehit düştü. İki ay boyunca köyde taziyeimiz vardı. Döndüm. İşe ihtiyacım var.” Hemen aradım. Adresini sordum, baş sağlığı dilemek için kendisini ziyaret etmek istediğimi söyledim. “Yok abla, sen gelme.” dedi. Ertesi gün sabah erkenden geldi. Türbanlı birisini beklemediğimi itiraf etmeliyim. Sanırım sosyoloji bölümünde okuyan birine başı kapalı olmayı yakıştıramamıştım. Küçücük, kısacık bir kızdı. Başına örttüğü örtü neredeyse kalçalarına kadar iniyordu.

Darmadağınık mutfak masasına oturduk. Kahve yaptım. Abisinden konuştuk. Dokuz kardeşin en büyüğü. O da öğrenciymiş; psikoloji bölümünde. Gülşah, abisine başbakanlık bursu çıkmadığı için kendi bursunu ona gönderiyormuş. “Tamam, Kürdüz ama” dedi, devam etmedi. Yarım kalan cümlesi Gülşah’ın, abisininkilerden farklı düşünceleri olduğunu anlamama yetti. Arada, bizim mücadelemiz ayrı, onunki ayrı gibi şeyler söyledi. Kalkıp işe koyulmaya hazırlandı. Evin haline çok şaşırdığı başından beri belli oluyordu. Engel olmak istedim, bugün iş için çağırmadığımı söyledim. Haftanın diğer günlerinde dolu olduğu için işleri bugün yapması gerektiğini, perşembe günü de Tokat’a gideceğini söyledi. Tokat’a niçin gideceğini sordum. “Gazi Osman Paşa Üniversitesinde yüksek lisansa başvuracağım.” dedi. Başvurusu kabul edilirse her hafta gidip gelmenin çok masraflı olacağını, boş gün bırakmadan çalışmazsa masrafları ödeyemeyeceğini ekledi. Daha fazla konuşmak istemediğini, bir an önce işe başlaması gerektiğini hissettiriyordu.

Ayrılırken haftaya aynı gün görüşmek için sözleştik.

Hafta boyunca tertemiz bir evde olmanın huzurunu, yüksek lisanla başvuru yapacak olan genç bir kadına temizlik yaptırmanın yarattığı şaşkınlıkla karışık yaşadım. Bana sıkıntı veren her şeyi unutmuş gibiydim. Her şey tertemizdi, ne güzel. Ev de ben de. Haftada bir temizlik yaptırma fikri iyi gelmişti. Ama ne yazık ki Gülşah daha ikinci hafta su koyuverdi. Gelmemesinin nedenini kısa mesaj yazarak bildirmişti bana. Manevi kız kardeşi aniden rahatsızlandığı için Şanlıurfa'ya gitmesi gerekmişti.

Sonraki hafta geldi. Ben kahvaltıyı hazırlarken bir yandan mutfağın dağınıklığını topluyor bir yandan da "Abla ara sıra evde iş yapmak sana iyi gelir. Evi bu kadar bırakma." diyordu. "Tamam," dedim, "bu hafta daha dikkatli olacağım." Urfa'da neler yaptığını anlatmasını istiyordum ama sormadan anlatmayacağını anlamıştım: "Urfa'daki manevi kız kardeşinin durumu nasıl?" "Kız kardeşim hasta," diye anlattı. "Zaten sakat, yürüyemiyor. Fenalaşınca babası beni aradı. Kredi kartımdan para çektim, gittim. Hastaneye yatırdılar. İki gece yanında kaldım. Bu haftaki işlerin paraları ancak kredi kartı borcumu kapatır." Kendini zor idare ederken başkasına destek olmasının büyük bir saygıyı hak ettiğini söyledim. O, böyle ruh hallerini düşünemeyecek kadar meşgul olduğunu işe hızla girişerek gösterdi bana.

Aynılırken önümüzdeki hafta gelemeyeceğini söyledi. Ancak ertesi hafta gelebilecekti. Köyde ekin kaldırma zamanıydı ve evde olup tarla işlerine yardım etmezse babasının annesine neler yapacağını düşünemediğini anlattı.

İki hafta boyunca eve gerçekten dikkat ettim. Gülşah'tan fırça yememek için iş dönüşü kahvaltı bulaşıklarını toplayıp makineye yerleştiriyordum. Koltukların altına kahve fincanlarımı itmiyordum. Hatta gelmesine iki gün kala eve temiz bir süpürge çektim. Geldiğinde kahve faslını uzatıp uzun uzun sohbet etmeyi kuruyordum kafamda. Enerjisinin kaynağını, bu yaşama gücünü nereden bulduğunu anlamaya çalışıyordum.

Geldiğinde daha bir zayıflamış, iyice küçülmüş gibiydi. Kahvesini beklerken uygun fiyatta kiralık bir ev aradığını söyledi. Köydekileri buraya getirmesi gerektiğini, babasının evlenmek istediğini anlattı. Annesinin artık orada kalmasını istemiyordu.

“Üzülme,” dedim. “Kim dokuz çocuklu adamla evlenir ki. Kendi kendine söyleniyordur işte.”

“Hep söylenip duruyordu zaten, ama bu sefer iş ciddi. Bulmuş birini.”

“Bunca çocukla geçim sıkıntısı çekmiyor mu bu adam yeniden evlenmeye kalkıyor.”

“Korucu maaşı var, zaten ben de para yolluyorum, yoksa bırakmaz beni köyden dışarıya.”

“Kendi oturduğun eve getiremez misin?” dedim, “Yeni ev araman gerekmez o zaman.”

Ayağa kalktı. Banyoya doğru ilerlerken, küçük kardeşlerinden ve oturduğu evde çok fazla fare olduğundan söz etti. Arkasından yürüdüm. Farelerin arasında sen nasıl yaşıyorsun, diyecektim ama Gülşah yer silme kovalarını doldurmak için musluğu sonuna kadar açmıştı. Su sesinin benim sesimi bastırmasını istediğini düşündüm. Söyleyeceğimi duymak istemediğini göstermenin yolu bu galiba.

Gülşah aksatmadan haftalarca temizliğe gelmeyi sürdürdü. Yine de her hafta gelmeyeceğini düşünüp kaygılanıyordum. Hep yaptığımız gibi sabah kahvemizi beraber içiyorduk ama eskisi gibi konuşup dertleşmiyorduk artık. Anlatma sırası bana gelmişti. Buna mecbur olmadığımı bilsem de üzerimde baskı hissediyordum. Meğer bazı şeyler sorulmadan anlatılamıyormuş. Eşimin, eşyalarını evden taşıdığı o haftadan sonra her temizlik gününde Gülşah’a olanları anlatmayı planladım. Ama o sormadığı için yapamadım.

Eşim, giderken evdeki eşyaların neredeyse yarısını götürmüştü. Buna rağmen Gülşah eşyaların eksildiğini fark etmemiş gibi davranıyordu. Elektrikli süpürgeyi aramıyor, balkon fırçasıyla yerleri süpürerek idare ediyordu. Tencere tabak sayısı yarıya düştüğü için bulaşıkları makineye koymuyor, elde yıkıyordu. Sonunda konuya giriş yapmak için, sepette çamaşırların kırış kırış beklediğini ve yeni ütü almak gerektiğini söyledim. “Haftalardır eşikteki sepette duruyorlar, kirlendi hepsi, tekrar yıkanmadan ütülenmez onlar.” dedi.

Lenin Kürtleri

O sabah, sahanlıktaki karları küredikten sonra, yakacak odun çıkarmak için ağıla inmişti. Birden Hanife'nin sesini duydu; "Yetiş bacım." Havva'nın içinden bir şey koptu. Elindeki çalı çırpıyı olduğu yere bıraktı. Koştı, lastik çizmesini bile çıkarmadan daldı mutfağa. Elindeki hamur tepsisiyle yerde yatar halde buldu Hanife'yi. "Bacım," dedi Hanife "ekmeği ocağa süremeden ayaklarımdan bir uyuşma geldi, bacaklarıma kadar çıktı." Havva duvara asılı naylon leğeni hızla aldı. Fırladı kapının önüne, yerde birikmiş karla doldurdu leğeni. Getirip Hanife'nin bacaklarına sürdü. "Biraz geçiyor mu?" diye sordu. Başını iki yana sallayarak "Hayır bacım," diye inledi. "Sürdüğün karı da duymuyor tenim." O anda yüreğine iner gibi oldu. Bacısını sırtlayarak kapı önüne çıkardı. "Komşular yetişin, yetişin komşular."

Doktorların biri girdi, biri çıktı Hanife'nin hastanedeki odasına. Hocaların hocası geldi. Dizine çekiçle vurdular, bacağına havaya kaldırıp bıraktılar, neler neler ettiler, hiç duymuyor canı. Herkesin çekildiği sıra Hanife, nedir bu başımıza gelen der gibi baktı ablasına. Havva iki yana salladı başını, ne bileyim, der gibi büktü dudaklarını. Akşama doğru, karanlığın çökmesine yakın ablası, "Bacım, ben köye döneyim, hayvanlara su vereyim. Temiz çamaşır, çarşaf alırım, sabah erkenden geliveririm." dedi. Hanife, ağzından hiç söz çıkmadan başını aşağı yukarı salladı.

Havva ilçe otogarından Çernik minibüsüne bindi. Yol boyu çıplak ağaç dallarında yumuşacık karlar. Çocuk Havva, çocuk Hanife gülüşüyorlar. Dalları silkeleyip karları düşürüyorlar. Uzaktan bir karaltı seçiliyor; beyaz örtü üzerinde, siyah bir nokta ilerliyor. Babam geliyor diye bağıyorlar, koşup ellerine atılıyorlar. İkisini birden kucaklıyor babası, yuvarlanıyorlar.

Köye dönen şose yolun başında arabadan indi. Akşam karanlığını karın beyazlığı griye seyreltmişti. Dizine kadar kara batmış halde bekledi. Yoldan geçecek, köye bırakacak biri çıkardı muhakkak. Az sonra bir pikap yaklaştı. Elini kaldırdı ama durduramadı. Araç, önünden geçip ilerledi. Söylene söylene arkasından seğirtti Havva. O sıra durdu araba. Uzun, yeşil parkalı gençten bir çocuk indi pikabın kasasından. Karları yarararak yürüdü, Havva'ya yaklaştı. Telaşlıydı gözleri. Havva “Yavrum beni Saleyli köyüne bırakıverin.” diyerek karşısında durdu. Genç, “Olmaz ana, hiç zamanımız yok.” diye yanıtladı. “Şimdi beni bu ayazda yolda mı bırakacaksınız?” diye sordu Havva, azarlar gibi çıkmıştı sesi. Boynunu yana devirip, başını eğdi yeşil parkalı. Arabaya doğru yürüdü, sol bacağının aksadığını o zaman gördü Havva. Arabadaki siyah bereli arkadaşıyla konuştuktan sonra eliyle “Gel,” diye işaret etti. Havva yüründe sıcak, samimi bir gülüşle yürüdü. Pikabın odun dolu kasasına çıkmasına yardım etti siyah bereli. Oturur oturmaz anladı; üzerine oturduğu odunların altı cephane doluydu. “Ana,” dedi yeşil parkalı, devam edemedi sözüne. Sustu. Göle düşen çakıl taşının suyu dalgalandırdığı gibi titrek çıkmıştı sesi. Hallerinden anladı Havva, “Biliyorum yavrum.” dedi “Siz kimsiniz? Benim gibi bir ananın oğlu yahut bir bacının kardeşisiniz.” Soğuk havayı derin bir nefesle göğsüne çekerek devam etti. “Bilmez miyim oğul altımdakileri? Siz daha yok iken oyuncağımdı onlar benim. Bizim köyün devrimcileri kitaplarıyla beraber getirip bizim ağıla koyarlardı, görürdüm. Görmezden gelirdim. Onlar da eşikte gizli gizli okuduğumu bilirlerdi. Bilmezden gelirlerdi. Bir Lenin kitabı vardı.”

Kapısının önüne kadar bıraktılar Havva'yı. İkiisi birden indi arabadan. Önce birbirlerinin gözlerine baktılar. Sonra Havva'ya. Havva bir yandan üzerindeki karları silkelerken bir yandan gençlerin korkularını gidermek için "Öyle şerefsizi çıkmaz bu köyden," dedi "kaygısız gidin yolunuza."

Sabah hastaneye yetiştiğinde doktorlar Hanife'nin odasında toplanmışlardı. "Belinden su alacağız," dediler. "Ayağa ne zaman kalkar?" diye sordu Havva. "Belli olmaz," dedi içlerinden biri, elindeki dosyayı karalamayı bıraktı, derin bir nefes aldı, sarı yaklarını şişirirken yineledi, "hiç belli olmaz."

Hanife ablasına baktı. Gözlerinden iki damla yaş süzülmüştü. "Bacım, sakat mı kalacağım?" diye mırıldandı. Havva boğazını yakan acı, çürük kokuyu bastırmaya çalışarak, belli belirsiz bir şeyler geveledi.

Öğleye doğru Hanife'yi ameliyathaneye indirdiler. Ameliyat sonrasında şehirdeki tanıdıklarından birisi refakatçi olarak yanına kalacaktı.

Havva yeniden yola düştü. Babası tahta sedirde oturuyor. Taze demlenmiş çay bardakta yarım kalmış. İçmeyecek. Başı avuçlarının arasında tutmazsa düşecekmiş gibi, düşünüyor: Önceki akşam geldiler; insanca yaşamak herkesin hakkı dediler, bir pişirimlik un, dediler. Köyün gençlerini de yanlarına kattılar. Gittiler. Hep beraber gittiler. Neden sonra kızlarına dönerek "*Roj we be beçareti nebe rastiya me.*" * dedi.

Köye dönen şose yolun başında indi yine. Bekledi. Sonunda beyaz bir Toros durdu önünde. Camı üç parmak kadar açıldı. Havva eğilerek "Saleyli'ye kadar bırakırseniz, " dedi. "Bırakamayız, görevdeyiz." dedi şoför koltuğunda oturan. Sesinde sert, kararlı bir öfke hissetti Havva. Arka koltuktakine yöneltti bakışlarını, "Toprak başınıza, Lenin Kürtleri kadar olamadınız." dedi kurumlanarak.

* Bir gün gelecek, şerefsizlik ilk gerçeğimiz olmaktan çıkacak.
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rentey.org>

“Kim?” diye sordu arka koltuktaki, iyi duyamıyormuş gibi sağ elini kulağına götürmüştü. “Devrimciler,” dedi “dün akşam beni kapımın önüne kadar bıraktılar.” Biliyordu, izlerini sürmez, peşlerine düşmezlerdi. Çoğu zaman gördükleri yerde görmezden gelirlerdi. Enikonu hepsi yakınları, akrabalarıydı. Şoförün yanında oturan homurdanır gibi oldu. Ardından öne doğru eğilip Havva’nın yüzüne baktı, nihayet yarım ağız “Gel,” çıktı ağzından.

Yol yarılanana kadar alıngan bir sessizlik hüküm sürdü aralarında. Neden sonra “Sizin köyden kimse almadı devletin silahını.” dedi ön koltukta oturan. Havva, “Yaşlılardan başka erkek kalmadı, silah almamak için kaçtı, göçtü herkes.” Ön koltukta oturan “Ab-lam, bizi namusa boğdun,” dedi ve ağlarcasına sürdürdü; “Çok eziyet ettiler.” Utançtan kıpkırmızı yüzünü Havva’ya dönmüştü, “Çoluk çocuğu alıp gidemedik işte.”

Doktorlar üçüncü günün sonunda son kez hastanın odasına girdiler. “Omurilik çevresi ve sinir ağlarında paralizi söz konusu.” dediler. “Fizik tedaviyi ihmal etmeyin, yarın sabah çıkarırsınız hastayı.” İki kardeş göz göze geldi. Havva, “Karanlık basmadan köye gideyim, Mahir dayının tekerlekli sandalyesini alayım, sabaha gelip seni alırım. Evimize gideriz.” “Yarım kaldım bacım,” dedi Hanife “topu topu iki can idik, bir buçuk kaldık.”

Aynı yollardan geçip aynı yerde duracaktı, olmadı. Bekleyemedi, yürüdü. Zayıflamış hissetti kendini. Aynı soğukluk vardı havada. Savaş korkunç izler bırakıyordu. Geniş düzlükte bembeyaz bir çarşaf gibi serilmişti kar, üzerinde yer yer kara lekeler vardı. Büyüyük çukurlar ölümler için açılmıştı. Babası unu vermeseydi. İleriye bakıyordu Havva, tek görebildiği zırlı araçlar ve tanklardı. Köyün gençleri gitmeselerdi. Çaresizlik bu kadar büyümeseydi.

Oyun

Köye yeni imam atanmış. Yaşıt sayılırız ama öyle dalgın bir duruşu var ki, yaşlılar gibi hep geçmişİ düşündüğünü sanıyor insan. Somurtkan bir ifade değil, aksine her an gülüyormuş gibi sabit bir ifade yüzündeki. İlk zamanlar akşamları kahveye inmezdi. Sonra öğretmen alıştırdı. Oyun oynamaz, ama izler. Dün akşam tekerlekli sandalyesiyle güç bela kahveye gelen Mahir Dayı “Günah olduğu için mi oynamıyorsun?” diye sordu. Cevaplamadı ilkin, epey sonra “Yok,” dedi “kimin kazanacağı belli ondan oynamıyorum.” Oynayanlar arasında kuşkulu bir bakış dolaştı. Cihan efelenir gibi “Kimin kazanacağı nerden belliymiş bakalım.” dedi. O sırada Cihan’ın oğlu içeriye girdi. Çocuk daha babasına “Annem” demeye kalmadan Cihan, “Tamam, söyle çağırıp durmasın geliyorum.” dedi.

Ertesi sabah annemin odaya girip perdeyi açmasıyla gözkapaklarımı delercesine içeriye dolan güneş ışığıyla uyandım. Kahvaltımızı hazırlamak için, topuğunda yumurta taşıyormuş gibi yumuşak adımlarla mutfığa giden annemin arkasından doğrulup açtığı perdeyi güneşi engelleyecek şekilde biraz çektim. Yatağım pencerenin tam altında olduğundan yataktan çıkmam gerekmemişti. Perdenin aralık kalan kısmından geniş düzlüğe yayılan, sık sayılmayacak ağaçları ve dikenli çalıları seyre daldım. Yeni çiçeklenmiş dalların arasında sisli bir karaltı gibi seçiliyordu cami minaresi. Annem

beni kahvaltıya çağırdığı sırada, dün akşam imamın kahvede söylediklerini düşünüyordum.

Akşamları düzenli şekilde tekrar ederek alışkanlık haline getirmeden, ara sıra kahveye uğrarım. O sabah da köyün kırık alanında dolaşma alışkanlığım olmadığı halde kahvaltının ardından çıkıp camiye doğru uzanan geniş ve yeşil düzlükte oyalandım biraz. Nemli otların arasından çılgın bir yaşama arzusuyla fırlayan papatyalara bakındım. Büyük bir hızla çoğalmaya, her tarafa yayılmaya, bütün yeryüzünü kaplamaya niyetli gibi görünüyordardı. Şimdi kır çiçeklerinin zamanıdır, diye geçirdim içimden, mevsime hükmediyorlar. Kendilerine şimdi iyi gelen bahar güneşinin yaza doğru sertleşeceğini, acımasız sıcakıyla yakıp kavuracağını, kuruyup gideceklerini bilmiyorlar henüz.

Çoğunlukla sıralı bir akış göstermeyen düşüncelerimin aksine ayaklarım çizgisel bir rota izlemiş ve beni camiye yönlendirmişti. Bahçenin bakımıyla ilgilenen imam küçük bir baş hareketiyle selamladı beni. Karşılık vermekte biraz gecikince utandım. Yüzümün kızardığını hissediyordum. Ses tonumun inceliği yüzünden genellikle yabancılarla konuşmaktan kaçındığım halde “Sahi akşamki oyunda kimin kazanacağı nasıl belli oluyordu?” dedim. “Kurallar belli değil mi?” dedi. “Tabii ki belli,” anlamında başımı salladım. “O halde kimin kazanacağı da bellidir,” dedikten sonra “Var mısın benimle kimin kazanacağı belli olmayan bir oyun oynamaya?” diye sordu. “Olur” dedim. Ama kafam karışmıştı. Anlamadığımı anlamasını istemedim. “Ne zaman?” diye sordum. Yanıtı “Zaman belirsizdir. İnsan başkasının zamanını bilemez” oldu. “Öyle olmalı,” dedim. Birkaç adım attıktan sonra ekledim, “Öğle namazına gelirim.” Yere doğru eğilip kavak ağacının altındaki otlardan toplamaya başlamıştı. Duraksadım, nedensiz yere eşikte öylece dikilip onu izliyordum. Elindeki otları demetlerken “Zaman yükünden kurtulmak, şimdiden kurtulmak” gibi bir şeyler gevelediğini duyuyordum.

Öğle namazına pek gelen olmamıştı. Ahali geçen kış felce uğrayıp sakat kalan komşumuz Hanife Abla'yı ziyarete gitmişti. Namazdan sonra kavakların altına oturduk. İmam, elindeki poşetten, topladığı otlarla pişirdiği yemeği ve taze ekmeği çıkardı. Eski bir gazete sayfasını yere sererek sofru kurdu. Büyük bir iştahla yedik. Ardından dört büyük kareye bölünmüş bir oyun tahtası çıkardı. Tahtanın ortasında Arap alfabesiyle yazılmış bir yazı vardı. Yazıyı işaret edip "Ne anlama geliyor?" diye sordum. "Bu, size gerçeği söyleyen kitabımızdır. Çünkü biz yaptıklarınızı yazıyorduk." dedi. Ardından gülen yüzünde hiçbir değişiklik olmadan "Oyuna başlayalım mı?" diye sordu. Sofra olarak kullandığı gazeteden kalan sayfa ile piyonlar yapmaya başladı. Piyonları tahtaya yerleştirirken aralarındaki ilişkiyi ve kimi piyonların önündeki engelleri anlatıyordu. Oyunda hedeflenen, her oyuncunun kendine zamanda yer açmasıydı. Her piyon bir başka piyonu geçmiş zamanda bir âna hapsederek ilerleyebiliyor; böylelikle öbürlerinin zamanını kaydırır ve kendi zamanını hâkim kılmış oluyordu.

Oynamak için öylesine büyük bir istek duyuyordu ki işin içinde bir sahtekârlık olduğunu, beni hileyle yenmeye çalışacağını düşündüm. Huzurum kaçtı. Oyunun bana açıklanmayan gizli bir amacı olduğunu sanıyordum.

"Oyun için bilinmesi gereken tek şey var." dedi "Öncesizlik ve sonrasızlık. Zamanı biçimsiz sayan bir oyun". Yarattığı akıllı-şısı dünyaya ayak uydurmaya hevesli olduğumu gösteren bir sesle "Evet, anlıyorum." dedim. Önüme bir parça gazete kâğıdı uzattı, kendi piyonlarımı hazırlamam gerekiyordu. Elimdeki kâğıtlara şekil verdiğim sıra fark ettim; onu anlamaya başlamıştım. Altına oturduğumuz kavak şimdi başka bir kavaktı; henüz kimsenin gölgesinden geçmediği, hiçbir rüzgârın dallarını sallamadığı, cinsi bile bilinmeyen bambaşka bir ağaç. İmama baktım, yüzünde değişmeyen o gülüşü vardı, ona ait olan ama başka bir gülüş. Anlaşılmak

ona iyi gelmişti. “Hadi,” dedim “başlayalım artık.” “Bekle!” dedi, sesi, yenilse de yenmiş olacağını buyurur gibiydi.

Daha ilk hamlede imamın bir adım önüne geçmiştim. Piyonlarımdaki kararlılık onun oyuncularında yoktu. Oyunun neresinde duracaklarını bilemeyen zayıf tiplerdi. Hemen hepsinin kafası karışık gibiydi. Kendi varlıklarından duydukları şüphe oyunun atmosferine etki ediyordu. Böylelikle beni hileyle yeneceğini düşünerek az önce hissettiğim huzursuzluk yerini ılık bir gevşemeye bırakmıştı. Kazanma yolunda yaptığım başarılı girişe sevinmekle beraber içimde çatışmaya yol açtığını fark ediyordum. Neden sonra sıkıntı bölünerek çoğalmış gibi büyüdü içimde. İmamın durumu kurtarmak için neleri göze alabileceğini tahmin etmeye çalışıyordum. Bana öyle geliyordu ki geri dönüşü zor bir zıtlasma sarıyordu ruhlarımızı. Oyuna yön veren şey şimdimizi kuşatmaya başlayan karışıklık anları gibiydi.

Oyunda hamle yapma sırasına ilişkin bir sınırlama olmadığından üst üste birkaç adım attım. Kır çiçeklerinin ovaya yayılırken yaşadıklarına benzer bir hâkimiyet duygusu baş gösteriyordu bende de. Oyuncularım tahtada çoğalır, her yana yayılırken bütün zamanları kaplama hırsıyla doluyordum. Nihayet imamın piyonunu isteksiz ve tutuk bir hareketle öne sürmesiyle her şeyden umudu kestiğini anladım. İyice ufalmış gibi görünüyordu bedeni; başı dizlerine degecek kadar öne eğik şekilde oyun tahtasına kapanmıştı. Etten bir top gibi göründü gözüme. Eğilerek yüzüne baktım, o gülümse bu kez açıklanamaz bir çirkinlik katmıştı ifadesine. Oyunda kendine yer açamayan piyonlar gibi onun için de zaman tek ve büyük bir âna dönüşmüştü. Hepsini o karanlık anlara hapseden bendim. Kayıp gitmişti zihinlerinden en güzel anıları. İmamın ümitsizliği şimdi kazancımı anlamsızlaştırıyordu. Karşınızdakinin kaybettiğini kabullenmesi, kazanmanın sandığınız kadar önemli olmadığını düşündürüyor. Büyük zaferler sandığı gibi taraflardan

birinin kaybetmesiyle elde edilmiyordu. Herkesin kazanması, kimin kazandığı kesin olarak bilinmediğinde mümkün oluyordu.

Yenginin basitliği ve yakınlığı içimde yükselen çatışmayı frenlemeyi başardığında çocukça bir şeyler duyumsadım. Aklıma o zamanlar okuduğum bir hikâye geliyordu. Kazanmaktan yani kazandığımı sanarak kaybetmekten korkmaya başlıyordum. Başarı, o hikâyede herkese dağıtıldıktan sonra kesilen kek gibiydi. Bu nedenle oyundaki dengeleri değiştirme ihtiyacı hissettim. Durum imam için gerçek bir yıkıma dönüşmeden evvel oyunu sonlandırmanın bir yolunu arıyordum.

Birden nasıl olduysa, aklıma adını sormak geldi. Salih’miş. “Salih,” dedim “bırakalım mı oyunu?” Bunu söylememi bekliyormuş gibi kâğıttan yaptığımız piyonları hızla toplayıp oyun tahtasını katladı, poşetine yerleştirdi. Kalktı. Söylenerek yürüdü, gitti: “Bütün yaptıklarımız yazıldı.”

Serhivde

Kızının yanaklarını öpmek için eğildiği sırada, ekşi bir sıkıntı yokladı içini. O an kapının önündeki tandırda pişirilen ekmeğin buğusu yayıldı içeriye. Başak sarısı bir huzur aldı sıkıntının yerini.

Baba ve kızı için huzurun kaynağı aynıydı, aynı şeyi düşünürken karşılaştı bakışları; buğday tarlaları.

Alabildiğine geniş, sarı, bereketli tarlalar. İncecik dalların üzerinde iri taneli başaklar. Tarlaların yukarı kısmında Serhivde* şenliğinin yapıldığı alan, alana dağınık kurulmuş değirmenler. Değirmenlerin yanı başında tandırlar. Tandır önünde sıcak ekmek kuyruğunda çocuklar.

Buğday tenli, esmer çocuklar. Tam çocuklar.

Biliyordu, bir tanecik kızı, Zelal'i, Serhivde şenlikleri yaklaştıkça heyecanlanıyor, neşe içinde koşturduğu o büyük kalabalıkları özlüyordu.

Mehmet sesine abartılı bir coşku katarak “Yine gideriz, hele sen bir iyileş,” dedi.

“Değirmenin oradaki tandıra da gider miyiz?” diye sordu Zelal. “Gitmez olur muyuz hiç? Gideriz. Görsen bu yıl nasıl dolgun, nasıl sarı başaklar.”

* Serhivde: Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde kutlanan geleneksel bahar şenlikleri.

Kızının tahta sedirden aşağı sarkan boş pantolonuna baktığını gören Mehmet, neşeli görünmeye çalışarak: “İlaçları alırken sorarım, nerede kaldı be kardeşim bizim kızın yeni bacakları?” Ardından kalktı: “Avluya çıkarayım seni, güzel bir kahvaltı edelim.” Kucakladı kızını. Saçları havalandı Zelal’in.

Akasya ağacının altına serilmiş olan sofraya oturdular. Avluda ekmek pişiren Besê telaşlandı birden. Şalvarının üzerine dökülen unları elleriyle silkeleyip havaya savurdu. Ekmek leğeninin yanındaki minderi aldı, hızla yürüdü. Kızının sırtını yasladığı ağaçla arasına koydu. Şalvarın içine sıkıştırdığı eteğini düzeltirken: “Oturun hele, getirivereyim çayları.”

Çaylar boşaldı, yeniden doldu. Sabah yeli esti. İnce bir tül gibi sallandı akasyanın yaprakları. Ferahladı yürekleri. Zelal: “Ağabeylerim de gelir mi?” Annesi “Nereye?” demeye kalmadan babası atıldı: “İlaçları almaya gittiğimde ararım. İzninizi, neyinizi alın edin, mutlaka yetişin derim.”

Minibüs durağına doğru yokuş yukarı yürüdü Mehmet. Güneş yakıcı ışıklarını savuruyordu Albat dağlarından. Mehmet’in karışık düşünceleri yüzüne yansımıştı. Zelal’in kırmızı yanaklarının solduğunu düşündü. Kaderine kahretti bir an. Toparlandı hemen. Umutsuzluğun içini ele geçirmesine izin veremezdi. Düşündü; eşikler zor geçilir, insanın nefesi güçlü olmalı. Gerçeği gibi oluyormuş takma bacaklar. Protez bacak, demişti doktor. Elimde ne var ne yok hastaneye yatırdım. Yetmezse, tarlayı da satarım, tamamlarım. Yeter ki Zelal’in yüzü solmasın.

Düşünmek için çok kısa, yükselen güneşin altında yürümek için çok uzun gelen yokuşu tırmanmıştı. Son yolcularını toplamak için çığırın minibüs şoförüyle selamlaştı.

Minibüs huysuz bir yaşlı gibi homurdanarak hareket etti. Mehmet başını cama dayayıp ellerini bacaklarının arasına sıkıştırdı. Terden ıslanan parmaklarını saçlarını arasından geçirdi. On beş

dakika bile geçmeden arama noktasında durdu minibüs. Kasetçalardaki Şivan Perver'in sesi, şoförün bildik bir parmak hareketiyle kesildi. İki jandarma telaşla bindi minibüse: "Herkes kimliklerini çıkarsın, erkekler üst araması için aşağıya!" Seksen iki kilometrelik yol boyunca üç kez tekrarlandı aynı sahne.

Nihayet ilçe otogarında minibüsten indi. Ağlamaklıydı şehir. Kıvrıktı dudakları. Mehmet'in bin bir gayretle içinden eksiltmeye çalıştığı huzur yoktu şehirde. Evinin önünde esen sabah yeli yoktu buralarda. Kuru sıcak boğazını yakıyordu. İnsanlar aceleyle yürüyordu.

Muayenehaneye girdiği an dili tutulur gibi oldu. Karşısında iki takma bacak duruyordu. Doktorun sekreteri, Mehmet'in heyecandan yaprak gibi titrediğini görünce kolundan özenle tuttu. "Ağabey otur istersen, tamam sizin kızın işi. Merak etme artık." diyerek bekleme odasındaki sandalyeye oturttu. Limon kolonyası döktü avuçlarına. İyice yaklaştırdı vantilatörü. Ferahlamadı.

Keskin limon kokusu Serhivde şenliğine götürdü Mehmet'i. Her yıl tekrar ettikleri coşkulu kutlamalara, halaylara, kalabalıklara. Tandır başında kaynaşan çocuk gürültülerine, gür sesli ihtiyar *klamlarına**, buğdayın bolluğuna, başağın sarısına göttirdü. Bu yıl şenlikler eskisinden daha güzel olmalı, diye düşündü. Zelal yeniden Serhivde'ye katılacak. Zelal bu yıl, yeniden...

Doktorun geldiği haber verilince düşüncelerinden sıyrılıp doğruldu. Odasına girdiğinde minnettarlığını nasıl göstereceğini bilemiyordu. Mehmet: "Elini öpeyim, babamsın." Doktor, omzuna dokunup "Bir bakalım," dedi. Masaya yöneldi, oturdu, defterini çıkardı: "Çarşambaya getirirsiniz." Mehmet tekrarladı: "Çarşambaya." "Protez bacaklara adaptasyon sağlaması biraz zaman alabilir, sabırlı olacaksınız, egzersizleri ihmal etmek yok." Mehmet söylenen her şeyi yineliyordu: "Zaman alabilir. Yok, ihmal etmek yok."

Ayrılmak için tokalaşırlarken baba yüreğinden taşan iki kelimelik coşku, davet olup doktorun kulaklarına kondu, “Şenliklerde misafirimizsiniz.”

Eczaneye doğru yol alırken kendisi yürümüyor, kaldırım taşları ayağının altından kayıyor gibi hissediyordu. Güneş, zirveye çıkmış, gölgesinde yürüdüğü dut ağaçlarının meyvelerini ballandırıyor. Kavurucu sıcak yeniden boğazını yakmaya başlamıştı. Şehrin suskun telaşı, tedirginliği sürüyordu. O da büyüttü adımlarını. Hızla yürüdü. Yapılacak bir işi daha vardı; ilaçları almak. Eczanenin önünde “Su, buz gibi soğuk su!” diye bağırarak su satan kız çocuğunun önünde durdu. Su alıp içti. Serin su canına değdi. Kızın adını sormak istedi, vazgeçti. Cebinden çıkardığı bozuk parayı kızın avucuna bıraktı.

Eczaneye girdi. Eczacı kalfası ilaçları hazırlarken “Otur ağabey, bir soluklan.” dedi. Oturmadı. “Acelemlerim var kardeş.” dedi. Az sonra ilaçları aldı. Çıktı.

Dosdoğru ilçe otogarına gitti. “*Farqin, farqin*, silvan. Hadi kalıyor *Farqin*.”

Minibüsün kapısına yetişemedi Mehmet. Arka tekerleğin önünde yere kapaklanıp kaldı.

Turuncu şimşekler çaktı gözlerinde. Her yan turuncu ateş altında. Mehmet tortop vaziyette sindiği minibüsün arka tekerleğini kendine siper etti. Başını kollarının arasına sıkıştırmış, gözleri sımsıkı kapalı. Sıcak cehennemden kopup gelmiş. Sesler. Kurşun sesleri. Patlama sesleri. Sadece kulaklarında değil bütün bedeninde yankılanıyor. Kopan eller, ayaklar, bacaklar. Bacaklar! Canlar, yere düşen canlar. Bedenlere saplanan parçalar. Kan, akan kan, yerde biriken kan. Koku, kan kokusu, yanık kokusu.

Mehmet donuk. Hissiz. Kendisine kurşun değip değmediğinden emin değil. Yaralı mı? Bilmiyor. Korkuyor. Zela’ini düşünüyor.

Beklemez mi? Bekler. Böyle ölemez Mehmet. Böyle ölmemeli. Kızı bekler. Silah sesleri kesileli ne kadar oldu bilmiyor. Gözleri kapalı dinliyor, çevresinde duyduğu her sese kulak kesiliyor. Ambulanslar geliyor. Yaralılar taşınıyor. Polis olay yerini güvenlik şeridine alıyor. Delik deşik minibüsün radyosu inler gibi veriyor akşam haberlerini:

“Diyarbakır Valiliği’nden yapılan açıklamaya göre önümüzdeki ay Silvan ilçesinde kutlanması planlanan bahar şenliklerine güvenlik gerekçesiyle izin verilmemiştir.”

İllegal

Adım illegal nineye çıktı. Neymiş; eylemcileri saklamışım. Komşular gammazlamış. Reis Efendi komşularınızı ihbar edin diye talimat verdi, dururlar mı? Kancıklar.

Boş evin anahtarını verdim. Zebellahlar arkalarından kovalarken çocukları sokakta mı bırakacaktım. Zor attılar kendilerini içeriye. Komünistmişler, yok anam diyorum, çocuk bunlar. Hep o uğursuzun yüzünden, aslında kimse görmemişti içeri alırken. Çıyan, üç gündür yeşil gözünü dayamış kapının dürbününe beni gözetliyor. Akşamdan akşama bir tabak yemek çıkardım yavrulara, görmüş. Allah ne kısmet ettiyse. İp gibi oğlanlar zaten. “Ana kuzuları adresinizi söyleyin gidip analarınıza haber edeyim, yürekleri çatlamasın meraktan.” dedim. “Olmaz teyze,” dediler, “dayanamazlar, peşine düşüp gelmeye kalkarlar. Kendilerini de seni de yakarlar.”

Üç gün can yoldaşım oldular. Erkenden koyuyorum mercimeği. Çocuklarımla okuldan dönecekleri zamanki gibi tatlı telaşlardan. Bir un kurabiyesi de yapsam diye niyetleniyorum ama takatim yok. Gençliğimde yapardım, büyük oğlan illâ çayın yanına hamur işi isterdi. Ortancanın merakı sütlaç. Gönderiveriyordum ayda bir. Eski büyük kazanda kaynatıyordum hep beraber yesinler, herkese yetsin diye. Sonra o olaylar çıkınca almadılar içeriye. Yine de yaptım durdum. Götürdüm cezaevi kapısına askerler içeriye almadıkça gelene gidene dağıttım. Sonra sonra elim ayağım zayıflayınca

kestim sütlaç kaynatmayı da çocuğumun görüşüne gitmeyi de. Bilmez bu komşular benim ortancayı. Büyük oğlanla kızımı bilirler. Söylememekle iyi etmişim demek. Yoksa benim kuzuma da yapıştırıverirlerdi yaftayı. Aslını astarını bilmeden konuşmaya alışık karnılar. Memleketten haberleri mi var ki. Anca oturup Esra Erol'la...

Allah biliyor ya, hiç istemedim evimden çıkmayı, büyük oğlan durumu biraz düzeltince tutturdu; seni yanıma alacağım. Elkızı aynı apartmanda kabul eder mi? Etmedi. Evimin taşınmasından kırk gün sonra çıktılar. Bahane etti çocukları, test çözmeden bana geliyorlarmış, *Benten* mi ne onu izliyorlarmış. Oğlum öyle boyunu büktü giderken. Mahcup oldum sana, diyemedi ama derdini anlamaz mıyım? Şimdi daireleri boş. Polis kovalamış çocukları; eşikte öyle nefes nefese görünce dayanamadı içim. Anahtarı verdim. Serinledim. Meğer bunca zaman yalnızlığımı duymamışım. Çocuklar eve dolunca anladım, akşamlar ne uzunmuş. Tek başıma olunca akşam haberleri başlarken yemeğimi yiyorum, biter bitmez yatağa. İlaçla ama. Yoksa uyunur mu? Kızım Halime'nin götürdüğü doktor yazdı ilaçları. Bir fincan yoğurt yedim mi ne iyi uyurdum eskiden. Şimdi öyle mi? İlacı almazsam kederimi tasta tasta döküyorum sabaha kadar. En çok ortancanın sıkıntısı yüreğimde. Ayaklarını yere sağlam bassın anam, demiş bacısına görüşmede, ben çıkmadan ölmesin. Ölüm gençlerin çocukların payına düşüyor bugünlerde, biz yaşlılara öyle kolay uğramıyor demek geldi içimden. Yuttum lafımı, kızımı üzmeiyim diye söylemedim.

Sese uyandım gece, baktım sokak kaynıyor. Memleketin bütün polisi üç oğlan için yığılmış mahalleye. Yeşil gözlü çıyan bayram etmiştir. Kapıcıdan duydum, çocuklar kendilerini eve benim aldığımı söylememişler. Kapı açıktı, girdik içeriye demişler.

YDÇ-H

Sator, kepenklerin kapalı olduğu o gün işe çıkmadı. Mendilci Emre'yi evinden aldı. Suriçi'nin ara sokaklarında yürüyerek akşam yapacakları eylem hakkında konuştular. Mahallenin çocuklarını Sur'un bedeninde açılan büyük oyuğun yanında toplayıp direnişin başlayacağını bildirmeye karar verdiler.

Süleyman yani kendine verdiği kod adla Sator, 8. sınıf öğrencisi. Okuldan sonra ayakkabı boyacılığı yapıyor. Ara sıra siyasi partiye uğruyor. Boya sandığını toplantı odasının önüne yerleştirip oturuyor. Boyanacak ayakkabı bekliyor gibi görünse de içeriden gelen sesleri dinliyor aslında pür dikkat.

Emre, Süleyman'ın en iyi arkadaşıdır. Bileklerini kesip kanlarını birbirlerine bulaştırarak kan kardeşi oldular. Süleyman'ın babası gibi Emre'nin abisi de cezaevinde. İkisi de siyasi. Abisi cezaevine girdikten sonra Emre çok bozuldu. Dersleri boşladı, okuldan kaçmaya başladı. Bir ara bali çekmeye başladığı söylendi. Hırsızlıktan yakalanınca, babası, serserileri evimde istemem diye evden kovdu. O sırada parti girdi devreye. Baba ile konuşup eve aldirdılar çocuğu. Süleyman'a Emre'yle arkadaşlık etme görevini verdiler. "Yurtsever aile çocuğudur, ortalıkta bırakılamaz, göz kulak ol." dediler. O gün bugündür kanka oldular.

Sator, Emre'den ayrıldıktan sonra, partiye gidip olup bitenleri öğrenmek istedi. Bir de uzun süredir düşünüp bir türlü söyleyemediği oda konusunu konuşacaktı. Şansı vardı ki en sevdiği başkanlardan Gülcan'ı yönetim toplantısına girmek üzereyken, kapının önünde gördü. "Gülcan Başkan'ım, mahalledeki arkadaşlarla, Yeni Demokratik Gençlik Hareketi olarak bir odaya ihtiyacımız var. Burada bize bir yer verilmesini istiyoruz." dedi. Gülcan Başkan'ın yüzü sevimli gülümsemesine rağmen söyleneni ciddiye aldığını gösteriyordu. Süleyman'a konuyu yönetim kurulunda gündeme getireceğine söz verdi.

Toplantı odasının kapısı kapandıktan kısa süre sonra içeriden gülüşme sesleri gelmeye başladı. Bu odadan gelen en alışılmadık şey gülme sesiydi. Sator iyice kulak kesilip dinlemeye başladı. "Yeni Demokratik Gençlik Hareketi mi dediniz, hahaha, bunlar olsa olsa Yeni Demokratik Çocuk Hareketi olurlar." diyordu Süleyman'ın hiç sevmediği ilçe başkanı. Kime ait olduğunu çıkaramadığı başka bir ses "Onlara kısaca YDÇ-H deriz." dediğinde kahkahalar iyice coşmuştu. Süleyman, içine koca bir taş oturmuş gibi oldu. Daha fazla dinlemedi.

Akşam Sur dibinde toplandıklarında, Emre eylem için kömür-lükte sakladıkları araba lastiklerinin kaybolduğunu söyledi. "Sorumluluğumu yerine getiremediğim için özeleştiri vermeye hazırım." dedi. Bu yüzden planladıkları gösteriyi ertelemek zorunda kaldılar. Emre'nin getirdiği iki paket büyük boy patates cipsini üçer beşer ağızlarına tıktırmaya çalıştıklarından konu fazla uzamadan kapandı. Emre'nin, cipsi, kaybolduğunu söylediği araba lastiklerini satarak aldığı hiçbirinin aklına gelmedi. Sator, bugün partide kendileri hakkında nasıl konuşup güldüklerini arkadaşlarına anlatmadı ama legal alana umut bağlanamayacağını söyledi. Babasının görüşüne her gittiğinde -babası birileriyle konuşurken- duyduğu ve hep kullanmaya heves ettiği *tırışıkçı* kelimesini şimdi kullanabilirdi: "Bu tiplerin hepsi *tırışıkçı*, bizimvallahendisekbağlıoğ."

Günler sonra, hâlâ devam eden kırgınlıkla partiye gittiğinde arka odanın balkon kapısına “Çocuk Komisyonu” tabelasının asıldığını görünce iyice gücendi. Ama bunu kimseye fark ettirmek istemedi. Ne de olsa arka odanın balkonunda oturup orada konuşulanları duymak illegale yaklaşmak için iyi bir fırsattı. Üstelik bu sıcakta balkon kapısını kapatmayacakları için dinlemek zor olmayacaktı. Gülcan Başkan’ı gördüğünde teşekkür edecekti. Ne çocuk, ne de komisyon lafına kızdığını hiç belli etmeyecekti.

Süleyman’ın ilk işi kahvehanelerden tabure bulmak oldu. Toplantı odasındaki küçük çay sehpasını da balkona dizdiği taburelerin ortasına yerleştirince teşkilatı tamamlamış oldu. Tam düşündüğü gibi odada konuşulanları rahatlıkla dinliyordu. Kimse balkondaki çocukları –bazen birkaç arkadaşı da geliyordu- umursamıyordu. Böylelikle ne zaman ne yapılacağından neye ihtiyaç olduğuna kadar her şeyi öğreniyor, alınan kararlardan haberdar oluyordu.

Balkondan hayranlıkla dinlediği Şerdil’e nihayet bir toplantı sonrası yaklaştı. Heyecanlandı o an, söyleyeceklerini karıştırdı. Dili dolandı. Son günlerde sık sık duyduğu öz yönetim geldi aklına. Mahalledeki arkadaşlarıyla öz yönetim işlerinde görev almak istediklerini söyledi. Şerdil pantolonunun arka cebinden tütün tabakasını çıkardı. Ardından pişman olmuş gibi aceleyle yerine bıraktı. “*Heval, nave te çeye?*” dedi. Süleyman ismini söylemedi. “*Nave kodamin Sator,*” diye yanıtladı. Şerdil kaç kişi olduklarını ve yaşlarını sordu. “Emre on iki, Zaza on, Zozan on üç, benle beraber dört kişi.” dedi. Şerdil balkon kapısının üzerine asılı çocuk komisyonu tabelasını o sırada fark etti. “Yarın akşamüstü saat 4’te sizin komisyonla bir toplantı alalım, görevlendirmeleri yapacağım.” Sator yüreğinin ağzından çıkacağını hissediyordu. Hemen koşup herkese haber vermeliydi. Boya sandığını kucakladı, ok gibi fırlatarak çıktı.

Çocuklar, ertesi gün saat 4’ten epey önce balkonda hazır bekliyorlardı. Bekledikleri görevin heyecanı zayıf bedenlerini, yaradan

kopmak üzere olan kabuk gibi titretiyordu. Şerdil söylediği gibi tam 4'te geldi. Elindeki bez çantayı kapı eşiğine bıraktı. Herkesle teker teker tokalaştı. Elleri sert ve bakımsızdı. Kavrıldığı eli güçlü şekilde sıkarken birkaç defa sallıyordu. İlk iş çaycıya seslendi. Kapıda beliren Osman'dan kendisi için demli bir çay, çocuklar için de oralet istedi. Osman çıkmadan Sator kendisine oralet değil çay getirmesini söyledi. Şerdil onun büyümek için heveslendiği anladı. Bu heveste içini acıtan bir şeyler hissetti.

Şerdil konuşmaya başlamak için acele etmiyordu. Ellerini dizlerinin üzerinde kavuşturmuş oturuyordu. Öyle sakın bir duruşu vardı ki, çok uzaklardan gelecek bir yolcuyu sabırla bekliyor gibiydi. İçecekleri geldikten sonra çay sehpasında duran şekerlikten bardağın yarısına kadar şeker attı, karıştırdı. Sator da aynısını yaptı. Şerdil, “*Hevalen heja,*” diye başladı, “Halkımıza karşı ilk görevimiz bilinçlenmek olmalıdır.” Elini yanında duran çantaya atıp açtı. İçinden dört tane kitap çıkarıp dizlerinin üzerine bıraktı; Alamut Kalesi, Işık Bahçeleri, Semerkant, Suç ve Ceza. Her çocuğa birer kitap verdi. Okuduktan sonra değiştirmelerini ve kitapları yıpratmamaya dikkat etmelerini salık verdi. Süleyman konuşmak istedi ama sesini çıkaramadı. Çocuklar, ellerinde tuttukları gizli bir şeymiş gibi giysilerinin altına saklayarak kalktılar. Sırayla önce Şerdil ile sonra birbirleriyle tokalaşıp gittiler. Süleyman oturmaya devam etti. Donmuş gibiydi. Gerçek bir görev verilmek yerine ellerine kitap tutuşturulmuştu. Hiç kimsenin onu anlamadığını düşünüyordu. Şerdil'in, kendisini çocuk gibi görmesi gücüne gitmişti. Önünde duran bardaklara baktı. İçi öfkeyle doldu. Bardak dibinde kalan çay ve oraletleri birbirine karıştırdı. Kime kızgın olduğunu bilmiyordu. Bir avuç şekerı yarısına kadar çay ve oralet karışımıyla dolu bardağa attı. Bu dünyadaki her şeye, herkese kızgın olduğuna karar verdi. Şekerler ıslandı ama erimedi. Öfkesi en çok babasınaydı. Ne kadar uğraşırsa uğraşsın şeker dağılmıyordu. Süleyman bu kadar cık suyun bu kadar çok sekere yetmeyeceğini anladı.

Önünde duran kitabı eline aldı. Okumak istediğinden değil; can sıkıntısından. Evirip çevirdi, bıraktı. Ceplerini kurcalayıp oyalanacak başka şeyler aradı, bulamadı. Tekrar kitabı aldı.

Herkes gittikten epey sonra çaycı boş bardakları toplamaya geldiğinde, Sator, okumaya dalmıştı.

Özgürlük

“Kendinizi ne zaman büyümüş hissettiniz? O anı hatırlayan ve bizimle paylaşmak isteyen var mı?” diye sordu rehberlik öğretmeni. Baktım; beş kişi parmak kaldırmış. Enayiler, dedim içimden, bu kadın sizi yazar. Rehberlikçi, edebiyat dergilerine öykü yazıyor. Konuya sıkıştıkça öğrencileri yokluyor. Büyük abimin okuduğu dergilerde görüyordum adını. Ama şimdiye kadar bildiğimi hiç belli etmedim.

Öğrencilerden topladıklarını yazdığı için değildi anlatmak istemem. Sonuçta aynıısını yazacak değil; değiştiriyordur herhalde. Son günlerde olanları sınıfta anlatmaya utanıyordum. Öğretmen parmağını kaldıran Ayşen’e söz verdi. Ayşen, annesinin onu karşısına alıp kanser olduğunu söylediğinde kendini büyümüş hissettiğini anlatınca, parmak kaldırmaya karar verdim. Söyleyeceklerimi içimden geçirerek kafamı toplamaya ve utancımı yenmeye çalıştım.

Rehberlikçi söz verirse “Abilerim,” diye başlarım anlatmaya, “her yere kendileri gidiyorlar. Ben ilk ve ortaokulda evimizin hemen yanındaki okullara gittiğim halde servisle gidip geliyordum. Liseye başlayınca benim de okula ve istediğim yerlere yürüyerek gidebileceğimi söylüyordu babam. Ama olmadı. Okul başlar başlamaz yine servise yazdırdılar. Bazı günler servise binmeyip okula yürüyerek geldiğimi ve yürürken kendimi büyümüş hissettiğimi söylerken öğretmenin gözlerine bakarım. Gözlerinden

anlamaya çalışırım, bunu yazmaya değer bulup bulmadığını. Lütfen hikâyemi yazmayın, der miyim bilmiyorum. Buna anlatırken karar veririm, diye geçirdim içimden. Okul evimize çok uzak değil, servisle aynı zamanda yetişiyorum. Bütün yaptığım sadece biraz yürümek. Yürürken biraz düşünmek. Özgür olduğumu hissediyorum. İstersem okul yerine başka yerlere gidebileceğimi düşünüyorum mesela. Başka yere gitme şansım olduğunu ama ben okula gelmek istediğim için okula geldiğimi düşünüyorum. Oysa servise bindiğimde okula gelmek zorunda oluyorum. Bunu ben seçmemiş oluyorum. Seçmemiş olduğum şeyleri yaşadığım için kendimi küçük hissediyorum. Liseye başlayan ve evi okula yakın olduğu halde ailesi tarafından servise yazdırılan birisi olarak kendimi küçük düşmüş hissediyorum.”

“Yürüyerek geldiğimde başka yollara sapma ihtimalim olduğu halde yapmıyorum. O anlarda, yani caddeden karşıya geçmem gereken veya bir köşeyi dönmem gereken anlarda caddeden karşıya geçmeyi ve köşeyi dönüp okula gelmeyi tercih ediyorum. Yol boyu yürüyüp bir sokak ötede neler olduğuna bakabilme ihtimali veya okulun arkasındaki kafede biraz oturabilme ihtimali muhteşem geliyor bana. Hayır, öteki sokağa girip orada neler olduğunu görmek veya kafede oturmak güzel gelmiyor. Ama bu seçeneklerin ve başka seçeneklerin olması muhteşem bir şey. Tercih edebilmek, bana kendimi büyümüş hissettiriyor, derim, diye geçirdim içimden. Sabah serinliği sırtımdaki ağır çantayı tüy gibi hafif hissetmemi sağlamışken binadan çıkıp elimi kolumu sallayarak yürümek. Yürürken, bugün bütün alternatiflerimin arasında en iyisinin okula gitmek olduğuna inanmak. Anlayın, lütfen. Okula gelmemek değil isteğim. Okula gelmeyip aylak aylak dolaşmak da değil. Okula yürüyerek gelmek istiyorum. Servise bindiğim anda irademi şoföre teslim etmiş gibi hissediyorum. Oysa yürümek...”

Söyleyeceklerimi zihnimde defalarca tekrarladım. Zil çaldı. Teneffüse çıktık. Anlatmadım.

Anlatsam rahatlardım. Anlatmayarak abimin okuduğu dergide yazılma riskinden kurtulmuş oldum. Bu da başka çeşit bir rahatlama sayılır.

Haberlerde Sur Belediyesi'nin özerklik ilan ettiğini dinlediğimiz o akşam, "Ortalık çok karışacak." demişti babam. Annem, aşağı mahalledeki salı pazarına gittiğini ve eve zor döndüğünü anlatmıştı. Bundan sonra köşedeki marketten alışveriş yapacaktım. Sanırım yürümeme engel olmaya o gece yatak odalarında karar verdiler. Sınıfta konuşsaydım bu kısmı anlatmayacaktım. Böyle şeylerin okulda konuşulmayacağını biliyorum. Bazı şeyler var; kimsenin size öğretmesine gerek olmaz. İnsan bunları kendiliğinden bilir. Mesela dün sabah yürürken bizim sınıftan Mustafa ve Ömer'in kum dolu torbaları yerden sürükleyerek ara sokaklara taşıdıklarını gördüğümü hiç ama hiç kimseye söylememem gerektiğini bildiğim gibi.

Sonraki haftalarda da o sokakta Mustafa ile Ömer'i gördüm. Neden bilmiyorum, onların da beni görmesini istedim. Birlerinin okula yürüyerek gittiğini görmesinden korkmadığımı söyleyemem ama istiyordum işte. Günaydın, demek, ayaküstü biraz laflamak istiyordum. Mustafa'yla okulun ilk günlerinde sınıf başkanlığına aday olmuştuk. İkimiz eşit oy alınca sınıftakiler eşbaşkanlık olsun demişlerdi. İkimiz de başkan olduk. Birbirimizi tebrik ederken "Saçlarını açık bıraksan sana daha çok yakışır." demişti. Unutmuş mudur acaba?

Sokağa çıkma yasağının başladığı gece, sabah okula giderken saçlarımı açık bırakmayı düşünüyordum. Gece boyunca silah sesleri kesilmedi. Evimizin ve okulun bulunduğu mahalle yasağa

dahil değildi. Babam, ortalık sakinleşene kadar okula gitmememi söylüyordu. Annem ve abilerim mecbur değillerse evden çıkmayacaklardı. Matematik sınavımı bahane ettim. “Sonraki sınavlar çok önemli değil,” dedim “ama yarın mutlaka matematiğe girmeliyim. Hem o kadar çalışmışken...” Annem dayanamadı yakarmalarına. “Okuyup üflerim,” dedi “Allahın izniyle bir şey olmaz.” Abimin ters ters kendisine baktığını görünce sesi düştü: “Bitirin şu sütlaçları, bulaşığı toplayıp yatıyorum.”

Ara sokaklarda derin çukurlar kazılmıştı. Okula çok az kişi gelmişti. Öğretmenlerin suratlarından düşen bin parçaydı. Sınıfın yarısından fazlası eksik olduğu için matematik yazılısı iptal edildi. Sabah okula gelirken Mustafa’yı göremedim. Son teneffüs koridorda dolaşırken cam duvarlı rehberlik odasında oturduğunu gördüm. Yalnızdı. Fazla düşünmeden odanın kapısını açıp eşikte durdum. “Hangi rüzgâr attı seni buralara?” dedim. “Devamsızlığım sınıra gelmiş.” dedi. Üst dudağında oluşan küçümseyici bir kıvrım eşlik ediyordu konuşmasına: “Babamın dilekçe vermesini istiyorlar.” Ellerim kendiliğinden saçlarıma uzandı: “Çıkışta biraz yürüsek mi?”

Konuşuruz sanmıştım ama yol boyunca tek kelime etmedik. Evime dönen yol ayrımında “Sen buradan ayrıl istersen,” dedim. “Baban okula dilekçe verecek mi?” diye sordum. “Babamı bulursa dilekçeyi aldıktan sonra eve yollamasını söyledim rehberlikçiye.” dedi. Çukur kazılı yan sokağa girerken bir an saçlarıma mı baktı, bana mı öyle geldi bilemedim.

O günden sonra evden çıkmadık. Babam işe giderken üniformasını giymiyordu. Annem yazdan buzluğu domates ve fasulyeyle doldurmakla ne iyi ettiğini söyleyip duruyordu. Dergiler, abim olaylar nedeniyle şehre gelmeyen kargo şirketiyle telefonda iki defa tartıştıktan sonra geldi. Rehberlik öğretmenimizin bu

sayıda ne yazdığını merak ediyordum. Aslında bir tahminim vardı. Mustafa'yı odasında gördüğümde anlamıştım. Öykünün başlığını okur okumaz yanılmadığımı gördüm. Çok şeyi değiştirmiş olsa da onu anlattığı belliydi. Öykünün sonuna geldiğimde bu kadar acımasız olmasına gerek olmadığını düşündüm. Böyle bir sonu Mustafa'ya reva görmesi berbattı. Alt tarafı lise öğrencisinden bahsediyordu. Sözde sevdiği kızın saçları da kısaymış. Ne saçma.

Görüşme

Otobüsün yarısı boş, Berivan başını cama dayamış. İki noktada üst araması, altı noktada kimlik kontrolü, rengi sapsarı, gözleri susuz pınar, nihayet yolun sonu.

Otobüsten inip cezaevi dolmuşuna biniyorlar. Araba sarsılıyor, gözleri kapanmaya meyilli. Kış ortası, hava ayaz, yolun kalan kısmını yürüyerek cezaevi kapısına varıyorlar. Esmer, demir kapıyı parmağındaki yüzükle tıkladıyor. Küçük bir pencereden başını uzatıyor asker “Görüşme 9.30’da.” diyor. “Yavrum, içeride bir yerde bekleyelim. Çocuklar üşümesin.” diyen Esmer’in sesi yorgun, askerinki sert: “Olmaz teyze, yasak.”

İleride çay ocağı var. Dokuz yaşındaki Sabah, en küçükleri, gitmek istemiyor. Alnı kırışık, kara kaşlarını çatmış, üç kadınla kahveye gitmek olmaz, soğuktan ölmek daha iyidir. Ortanca mız-mızlanmaya başlıyor, didişiyorlar, Sabah fazla direnemiyor.

9.35’te açılıyor demir kapı. Gardiyan eşikte Berivan’a adını soruyor, acıdığını belirtmekte sakınca görmüyor. Esmer’in ağzını bıçak açmıyor, kamburuna dokunup ileri sürüyor kızını. Babalarının gelişini görmek için en baştaki kabine giriyor çocuklar, önce ekmek ve haşlanmış yumurta geliyor.

Ortanca “İşte babam geliyor” diye coşuyor. Berivan elindeki ekmeği düşürüyor. Sabah’ın şakağındaki yeşil damar sertleşiyor.

Kambur

Yeleğın iç cebine uzanıyor eli, kehribar tespihini çıkarıyor. Elleri büyük, mat tırnakları beyaz lekeli. İşaret parmağının üzerinde tuttuğı taneleri başparmağıyla ileri sürüyor. Acelesi yok, usul usul ve sabırla okşuyor sevdiğini. Bir an telaş sarıyor parmakları, eşiğe düşüyor tespih. Alçak tabureden eğilirken homurdanıyor, delikli saçtan duyulmuyor ses. Ben de eğiliyorum, iyice görünüyor kamburum.

Kolsuz

Haftada en az iki kez geliyor. O yerden bitme arkadaşını getirmezse arka tarafta biraz fazla kalıyoruz. Tutkulu kadındır, istediğini alamazsa sarsılıyor. Gösterdiklerime pek yüz vermiyor. İlla ki yeni çıkanları istiyor. Onunki öyle bir ihtiyaç. O gün iki tane daha istedi; acılmış. Rafları yerinden sökercesine, deli gibi aradı, bulamadı. Sipariş verdim. Gelince haber vermek için numarasını alıyordum, kendini öylece yasladı boşluğuma. Ense kökünden başlayıp kuyruk sokumuma uzanan elektriklenme gibi hissettim gerilimini. Geri çekildim. Ağaç olsaydım, dedim içimden, budanmış dalların bu eşikte yeşeriyor olurdu.

Numara

Küçük bir not kâğıdının üzerine eğilmiştik. Kalem onun elinde. Sol elle yazıyor olması her şeyi kolaylaştırıyor; sağ kolu olmadığı için aramızda gereksiz bir mesafe de yok. Kulakları saçlarıma mı değiyor? “Numara,” dedi başını kaldırmadan. Birkaç saniye durakladıktan sonra ekledi: “Kitap siparişiniz gelince aramak için.” “Numaracı,” diye geçirdim içimden. Beşyüzotuzikibeşyüzseksen dediğim sıra rafların arasından Sadiye’nin “Buldum buldum,” diye çınlayan sesi duyuldu. Kitabı elinde bayrak gibi sallayarak geldi yanımıza. İşgüzar. “Yeni çıkan raflarını o kadar aradık, nasıl görmemişiz.” dedi. Hırsımdan kafam titredi. “Çıkışta kahve içeriz,” diye konuşmuştuk. Canım istemedi, eve dönüp uzandım. Kitabı önüme koyup gözlerimi kapadım. Alçalıp yükselen köpüklü bir denizin kıyılarıma ulaşmasını bekledim.

Şifre

Yeni eve taşınalı bir ay oldu. Komşular misafirliğe geldiler. Patates salatası ve kısır yapacaktım. Eşikte durup zemin katta oturan gençlere seslendim. Yeşil soğanla turp istedim. Bir tuhaf oldu kadınlar. Kahve bile içmeden gittiler. Gecesine aldılar beni. Minibüse bindirirlerken gördüm; zemin katta oturan gençleri de getirmişler. Başları kollarının arasında dizlerine kadar eğilmiş vaziyette oturuyorlardı. Sonradan öğrendim; Kürtlermiş. Örgüt üyeliğinden yargılandık; kısır yapma niyetiyle istediklerim... Hepsi şifreymiş.

Bu yaştan sonra içeride okuma yazma öğrendim diye, torunlarım çiçekli süslü bir defter getirdiler. İlk sayfaya kısır tarifi yazdım. İçinde yeşil soğan yok.

Sonra yırttım attım sayfayı, yeşil soğansız neye yarar.

Tahliye

Sabahtan beri kasnakta gergin patiska. Yağlı boya kurumuş, tutmuyor tuvali. Demli çayı yanılamışım bardakta. Yüreğim sıkıntılı, oturdum ranzaya, okuduğum *Cennetin Doğusu*'ydu. Az sonra başgardiyan Ethem, eşikten seslendi: “Görüşçün var.” “Bu saatte mi?” dedim. Güldü. Bildim yine hücre, tonlarca yalnızlık, günlerce kendi içime kanama. “Tahliyen gelmiş.” dedi sonra, “Dalga geç-me!” dedim, lakin demir kapıda bir hafiflik vardı. İlk görüşte taze boya yetiştirdim içeride bıraktıklarıma.

62. Gün

Kedilerin birbirlerini yemeğe başladığı günlerdi. Altmış iki gündür Sur ilçesinde sokağa çıkmak yasak.

Halim'in sol bacağı, dizinden aşağısı, yıkılan duvarın altında kalıyor. Etrafa saçılan beton parçalarından birini eline alıyor. Yaralı bacağına vurarak kesmeye, böylece gövdesini kurtarmaya uğraşıyor.

Yasağa rağmen evden çıkmasının nedeni açlık. Çocuklara boğazlarından geçecek bir lokma bulmak.

Beyaz bayrak niyetiyle ağaç dalına bağladığı çarşafı çözdü, kurtardığı bacağına sardı. Evden fazla uzak sayılmazdı. Sürünerek ilerlemeye çalıştı. Dönüp yıkılan eşiğin altında bıraktığı parçasına baktı. Fazla etli sayılmazsa da idare ederdi.

Evdekiler Halim'i eksik bacakla görünce   z lmediler. Sevindiler çünkü öldüğünü sanmışlardı.

Karısından mutfaktaki en keskin bıçağı istedi. Acele etti, yıkılan duvarın oraya kedilerden önce yetişmeliydi.

Nezaketsizliğin Bedeli

Üçgen burnundan ip gibi çıkan soluğunu uzaktan görüyorum. Koyu renk, çizgili kravat takmış. Durağa bakan kafede, cam kenarında oturuyor. Minibüs beklerken tesadüfen fark ettim orada olduğunu. Kadehi yarım. Belli ki yalnız demlenmiş. Yani köpeğini saymazsak. Adı Duman. Boz renkli güzel bir hayvan. Cins falan değil ama sadık. Fırat atölyeye de Duman'la gelir. Kapıda öylece kıvrılıp yatar hayvan. Kimi zaman saatler sürer çalışmamız, yine de ilenmez, yattığı yerde sabırla bekler.

Kalınca bir kitap masasında, kadehinin yanında duruyor. Kitabın kapağını açıp açıp kapatmasından kafasının karışık olduğunu anlıyorum. Kahramanlarını düşünüyor olmalı. Ya da bu ay ne yazacağını. Kurduğu imgeler saçsız başından yansımış gibi geliyor bana. Gözlerimin önüne Fırat'ın alnına düşmüş gri ya da kulak memelerine doğru akmış kırmızı düş öğelerini getiriyorum.

Kim bilir kaç saattir burada oturuyor diye aklımdan geçirirken, sıkıldığını belli edecek şekilde bacağını titretiyor. Ben de sıkılıyorum. Varlığımdan habersiz bir arkadaşımı izlemek doğru gelmiyor şimdi. Göz hapsine son vermek için başımı yaklaşan otobüse doğru çevirdiğim sıra, oturduğu sandalyeden kalkıyor. Elinden bırakmadığı bastonuyla okşar gibi dokunuyor köpeğe. Canlanıyor Duman. Durağa geliyorlar.

Birkaç adım ötede sağ çaprazımda bekleyen süet çizmeli kadının hemen önünde şimdi. Duman kucağında. Onca kalabalığı yarıp durağa yanaşan minibüse binemeyecek gibi görünüyor. Birbirini ite kaka ilerlemeye alışkın bu insan kitlesiyle baş edemeyeceğinden değil; nezaketinden, kendisi dışındaki herkesin hep öncelikli oluşundan. “Çocuklarını çekiştire çekiştire minibüse bindirmeye çalışan kadınlar, engelliler, hamileler, yaşlılar önden buyursun. Bu soğukta bekleyip üşümesinler” diye düşünür Fırat. Telaş etmesine gerek olmaz; nasılsa evde bekleyeni yoktur.

Niyetim arkadaşımı görmezden gelmek. Ayaküstü bir hal hatır sorsam kıyamet kopacak sanki. Belli bir nedeni olduğundan değil, konuşmaya üşendiğimden. Fırat’ın da kendini görmezden geldiğini düşünüyor insan, yine de bu yüzden değil tuhaflığı. Kafasının içinde garip düşüncelerle dolaşıyor olmasından; her daim yarım aylar, yıldızlar, gri haleler, tam halka sayılmayan çelişkili geometrik şekillerle meşgul. Edebiyat atölyesinde kalemi iyi olanlar arasında. Diğerleri işin laylomunda. Yine de eleştirmez kimsenin yazdığını, hepsini beğenmiş olduğundan değil elbet, dedim ya nezaketinden.

Birdenbire aklına geleni söylemez hiç. Sıralı konuşur.

Fırat, ben ve Süet Çizmeli Kadın binemeden kalkıyor minibüs. Hareket eden aracın ardından bakıyoruz. O sıra korsan bir taksi gelip önümüzde duruyor. Fırat’a yaklaşıp selam veriyorum. “Eve mi?” diye soruyorum. Başını umursamaz ama onaylar gibi sallıyor. Beklemekten sıkılan Süet Çizmeli iki gün önce arabasını bıraktığı tamircinin işini bitirmemesine yüksek sesle hayıflanıyor. Sabrı taşmış gibi söyleniyor: “Esentepe’ye kaç paraya götürür acaba?” Fırat taksiciye eğilip “Esentepe’ye bırak, altmış lira verelim.” diyor. Taksici “Olmaz,” diyor, Duman’ı işaret ederek tamamlıyor sözünü, “yetmiş lira vererseniz olur.”

Taksiciyle anlaşma sağlanınca Fırat arabanın arka kapısını açıp kadını buyur ediyor. Kadın onu sollayarak ön koltuğa doğru

yönelirken “Araba tutar beni, ön camdan dışarı bakmak iyi geliyor.” gibi bir şeyler geveliyor. Fırat ve ben arka koltuktaki yerlerimize oturur oturmaz sessizlik iktidarı ele geçirmesin diye mecburi bir muhabbete koyuluyoruz.

“Hep bu duraktan mı biniyorsun?” diye soruyorum Fırat’a.

“Yok, bir arkadaşımı görmeye gelmiştim.”

“Atölyeden mi?”

“Değil, ama tanıyorsun.”

“Yaa kim?”

“Eleni.”

Eleni ismini duyunca gülümsüyorum. Şaka yaptığını düşündüğümünden değil; tuhaf ruh halinin nedenini anlamaya başladığımdan. Eleni ve Dimitri, Fırat’ın bu ay atölyede okuduğu yeni öyküsünün karakterleriydi. Aralarında eski, yarım kalmış bir aşk mevzusu söz konusuydu. Yazdığı öykülerdeki karakterleri gerçek hayattaki kişilerle karıştırıyordu anlaşılan.

“Görebildin mi peki?”

“Göremedim, Dimitri’nin ölümünden sonra istifasını vermiş.

“Öyle mi?” dedim, “Peki, sana kim söyledi?”

“O gece memur masasında oturduklarımızdan biri.”

“Demek o gece sen de o masadaydın?”

“Olmaz olsaydım.”

“Neden?” dedim, “Kötü bir şey mi oldu?” Söylediklerimizde gizli bir şeyler varmış gibi kısık sesle konuşuyordum.

“Daha ne olsun, Dimitri’yi öldürdüm.” dedi. Saçmalamaması için içimden dua etmeye başladım. Ama Fırat çenesini tutamayarak anlatmayı sürdürdü.

“Biraz fazla içtik, Dimitri tuttu eski defterleri açtı. Eleni’nin çok zoruna gitti. Ağladı, ağladı, ağlamaktan dudakları morardı, gözleri şişti.”

“Neyse, düşünme artık, olan olmuş” dedim. Konuyu kapatmaya çalışıyordum. Allah korusun, öndeki kadın, konuştuklarımızı gerçek sanabilirdi. Boş yere başımızın belâya girmesi işten bile değildi. Ne yazık ki anlatmaya devam etti.

“Yok, hemen olmadı. Ertesi sabah ezanda evine gittim. ‘Yaptığını beğendin mi?’ diye sordum. Terslendi. O zaman oldu olanlar.”

Fırat’ı dinlerken bir yandan da arabanın motorundan gelen ısıklık seslerini duyuyordum. Külüstür taksi arıza çıkarmadan bizi evlerimize atsa diye umarken şoför arabayı sağa yanaştırıp aşağı indi. Kaputu açtı. O esnada öndeki kadını araba tuttu. Sarı yanakları şişti. Başını hızla indirdiği dizlerinin arasından böö böö diye sesler çıkararak kusmaya başladı. Taksici açtığı kaputu hışımla indirdi. Gözlerini Süet Çizmeli Kadın’a dikerek, “İn aşağı, Allahın cezası, mahvettin arabayı!” dedi.

Fırat kadının inmesini kibarca engelledi. Ancak şakağında yeşil bir damar sertleşmişti. Saçsız başındaki geometrik şekiller iyice belirginleşmişti. Griler, kırmızılar basmıştı yüzünü. Taksiciye çıkışacağından korktum. Havayı değiştirecek bir şeyler gevelemeye çalıştım, olmadı. Çantamdan ıslak mendil, kâğıt havlu ne varsa ön tarafa yetiştirmeye çalışırken, Fırat yol boyunca kucağından indirmediği köpeği koltuğa bıraktı. Arabadan inerek taksicinin koluna girdi. “Güzel kardeşim, kadına böyle muamele etmek size yakışıyor mu?” dedi. Hayvan arkasından seğirtti. Duman’ın takibinde ilerlemeye başladılar. Kısa süre sonra konuştukları duyulmaz oldu.

Fırat epey sonra döndü. Gevşemiş olduğu kravatsız gömlek yakaşından seziliyordu. Telaşsız, rahat hareketlerle şoför mahalline oturup arabayı çalıştırdı. Duman’ı sordum. Sakin ancak tutuk bir tedirginlikle cevapladı, “O, evi bulur, eşige kadar gelir.” Ardından

yanındaki kadınla zavallı minik bir kedinin miyavlaması gibi konuştu, “Yolumuz çok kalmadı. Siz lütfen üzülmeyin, herkesin başına gelebilir böyle şeyler.” “Teşekkür ederim” diye karşılık verdi kadın. Arkaya dönüp bana baktı. Göz göze geldik, korkudan kireç gibi beyazlamıştı yüzü.

Fırat, yeni bir sohbet başlatma çabasına girişerek taksici hakkında konuştu: “Amma da nezaketsiz adammış.” “Öyle,” dedi kadın. Bir süre sustu. Cesaretini toplamaya çalışıyordu. Nihayet sesi çıkmaya başladığında “Şey, şey...” diye kekeledi, ardından sordu: “Az önce söylediğiniz doğru muydu? Dimitri’yi gerçekten öldürdünüz mü?”

“Sizi temin ederim; nezaketsizliğin bedeli ağırdır.”

Gizli Yer

Kızım, yan blokta oturan arkadaşı Deniz'i eve çağırmak istedi. Yaz boyunca bahçede oynamış, eğlenmişlerdi. Havalar soğuyup okul açılınca çocuklar evde yalnız kaldı. Annesini arayıp kızımıyla oynaması için oğlunu bize göndermek isteyip istemeyeceğini sordum. Memnun olacaklarını, Deniz'in de zaten evde sıkıldığını söyledi. Sesini çevresindekilerin duyamayacağı şekilde kısıp "Lütfen kızınızın oyuncak bebeklerini saklayın." dedi. İsteddiği şeye şaşırıldığımı anladığı için ekledi: "Bir ara kahvenizi içmeye uğrarım, o zaman konuşuruz." "Ne zaman isterseniz, beklerim." dedim.

Telefonu kapattıktan sonra yapacağım şeyi kızıma nasıl açıklayacağımı düşünüyordum. Bu arada bilgisayar oyununa dalmış olmasını fırsat bilip odasına girdim. Bebekleri poşete koyup kendi odama sakladım. Ardından seslendim, "Deniz birazdan burada olacak."

Deniz geldi. İçeri girerken montunun altındaki şişkinlik dikkatimi çekti. Kabanını çıkarmasını ve askıya asmasını söyledim. "Şimdi üşüyorsun, birazdan çıkarırım." diyerek Naze'nin odasına yürüdü. Kızım arkadaşını odasına alıp kapıyı kapatınca işkillendim. Eğilip delikten gözetlemeye kalkıştım, yaptığımın ne kadar saçma olduğunun farkındaydım. Onlar, henüz ikinci sınıfa başlayan iki çocuktu. Ne yapacaklarını sanıyordum ki.

Deniz hemen montunu çıkarınca, içimden şöyle geçirdim: “Demek ki üşümüyormuş.” Montun altındaki şişkinliğin anlaşılması uzun sürmedi; kirli, dağınık saçlı iki oyuncak bebek. Gözetlemeyi burada kestim. Salona geçip televizyon izlemeye koyuldum. Ek-randaki görüntülerin ne hakkında olduğunu anlamadan, epey zaman geçirmişim. Bu süre boyunca iki çocuğun yazın bahçedeki oyunlarını hatırlamaya çalışıyordum. O günlerde Naze’nin arka taraftaki ağaçların altında ikisinin gizli yerleri olduğunu söylediği aklıma geldi. Deniz gittikten sonra kızımın gizli yer konusunu konuşmaya karar verdim. Çocuklara çikolatalı süt hazırlamak için mutfağa geçtim. Kızım odasının kapısından seslendi:

“Anne, bana küçük olan eski pijamamla bir şey yapabilir miyiz?”

“Nasıl bir şey yapacaksınız?”

“Boşver, yapabilir miyiz?”

“Tamam, yapın.”

“Makas da kullanabilir miyiz?”

“Hayır, kesme işini yaparken beni çağırın.”

“Tamam anne.”

Deniz ve Naze sütlerini içerken, kızımın eski pijamasını, üzerine kalemle çizdikleri şekillerde kesiyordum. Küçük terziler çizdikleri elbise modellerini kesince işlerinin biteceğini sanıyorlardı. Kesme işi bitince hayal kırıklığına uğradılar. Çünkü şimdi dikilmesi gerekiyordu. Kaba birkaç dikişle hayallerini gerçekleştirmeyi başardım. Elbiseleri alıp yeniden odaya kapandılar.

Annesinin isteğine uygun olarak Deniz’i tam saat yedide evine yolladım. Gitmek için hazırlandığında montunun geldiği sırada olduğundan daha şişkin olduğunu fark ettim. Annesine selamlarımı iletmesini söyledikten sonra kapıyı kapattım.

Elimden geldiği kadar doğal bir sesle kızıma “Odanı topladık-tan sonra yapboz yapalım mı?” diye sordum. Konuşabileceğimiz bir ortam oluşmasını sağlamaya çalışıyordum. Naze, hakkında konuşmak istemediği durumlarda ‘hatırlamıyorum’ diyerek işin içinden çıkmayı öğrenmişti. Bu yüzden dikkatli olmalıydım. Kendi hatalarının kurcalandığını düşünürse çenesini ne kadar sıkı kapatacağını ve benim o kilidi açmamın mümkün olmadığını biliyordum. Yapboza başladığımız ilk birkaç dakika ağzımı hiç açmadım. ‘Arkadaşım Eşek’ şarkısını mırıldanarak kenarları yerleştirdik. Hep öyle yapardık; önce kenarları tamamlar ardından orta kısımlara geçerdik. Bu sefer Naze yapbozdan çabuk sıkıldı. Devam etmek istemedi. Başka bir şey oynamayı önerdim. O bana “ Saçlarını tarayabilir miyim?” diye sordu. “Evet, kuaförcülük oynayalım.” dedim. Banyoda çiviye asılı olan aynayı yerinden çıkarıp getirdim. Kızım da tarak ve fırçayı getirdi. Sandalyede oturursam kızıma göre yüksekte kalacağımı düşünerek tabureye oturdum. Naze saçlarımı yolarken “Belki büyüyünce kuaför olursun.” dedim. Aynadan gördüğüm suratını buruşturarak:

“Anne, kaç defa sana müzik öğretmeni olacağımı söyledim ya.”

“Doğru müzik öğretmeni olacaktın.”

“Ama Deniz kuaför olabilir.”

“Öyle mi? Ne güzel.”

“Tabii babası izin verirse.”

“Bence verir.”

“Anne biliyor musun? Deniz kuaför olmak istediğini söylediği için babası ona tokat atmış.” Gerildiğimi hissettim. Hem konuyu sürdürmemin kafama takılan şeyleri aydınlatacağını, hem ardından duyacaklarımı kızıma yorumlamanın zor olacağını düşünüyordum.

“Bence herkes istediği mesleği yapmalı,” dedim, “Tabii çocuklara vurulması da çok yanlış.”

Kendisini ciddiye aldığımı ve sorgulanmadığını hissettiği sohbetlerimizde hep olduğu gibi coşkuyla devam etti: “Deniz’in, babasını hiç sevmediğini biliyor musun?” Bir şey söyleyerek konuyu derinleştiremeyeceğimi bildiğim için sessiz kaldım. Naze devam etti: “Ona vurduğu için değil anne, bebeklerle oynamasına izin vermediği için sevmiyor. Ama bir nedeni daha var.” dedi. Sözüne devam etmemesinden korktum. Onun anlatmak istediğinden fazlasını elde etmek mümkün değildi. Bir anda kuaförlüğe dönüp resmi bir hava katmaya çalıştığı sesiyle: “Saçınızı nasıl istersiniz?” diye sordu. Ellerimle saçlarımın yarısını üstten ayırıp “Buradan toplansın alt kısımlar düz olsun.” dedim. Hemen koşup saç toplamak için dolaptaki lastiklerden getirdi. Sessizce uğraştı. Sonunda saçıma lastiği takmayı başardı. Oyundan sıkılmaya başlamıştım. Naze de anlatmayı kesmişti. “Geç oluyor, bu kadar yeter mi?” diye sordum. “Babam geleceği için mi?” diye soruyla karşılık verdi. Cevabımı beklemeden devam etti: “Deniz ve annesi de babası eve gelene kadar kuaförcülük oynuyorlar. Babası kuaförcülük oynadıklarını görünce annesine çok kızıyormuş.” Kızımın söyledikleri karşısında hayretten donakaldım. Devam etmesi için çıt çıkarmadan bekledim. “Annesi ‘Bütün çocuklar böyle oyunlar oynar.’ demiş ama babası, ‘Benim oğlum kız değil.’, diye bağıırıyormuş.” Şimdi bir şey söylemek zorundaydım ve daha fazla kontrollü anne rolünü sürdüremedim: “Pis, kel adam.” “Anne, tıpkı Deniz’in söylediği gibi söyledin. İşte babasını da bu yüzden sevmiyor. Çünkü babası saçı olmadığı için böyle davranıyor.”

Oyunumuz bitti. Alacağımı almıştım. Bir de şu gizli yer hakkında bir şeyler öğrensem iyi olacak, diye aklımdan geçiriyordum. Odama gidip takılarımın olduğu kutuyu aldım. Yüklüğe sakladım. Daha önceleri fazla abur cuburları oraya saklıyordum. Bir ara, Naze sıkıldığında çadır yapmak için yüklerden çarşaf çıkarırken madeni bulmuştu. Böylece gizli yerimi öğrenmişti ama bunu bildiğimi hiç belli etmedim. Kızıma seslendim, “Takı kutumu

bulamıyorum, aramama yardım eder misin?” Geldi, beraber aradık, tabii ki bulamadık. Sonra “Başka nereye bakalım?” dedim. Eşiğe doğru döndü, yürüdü. Arkasında ilerledim. İki battaniye ve birkaç yastığı yerinden oynatınca, işte bulduk. “Gizli yerimi yalnızca sen biliyorsun, kimseye söylemezsin değil mi?” dedim. “Söylemem anne.” dedi. Sırlarını koruduğumu gösteren kısık sesimle: “Ben de Deniz ve senin gizli yerinizi hiç kimseye söylemedim.” Elini, çocuğuna aferin diyen anne misali yüzüme değdirdi. “Bizim başka bir yer bulmamız gerekiyor. Oyuncak bebekler orada çok kirleniyor.”

Şanslı

Şanslıydı, çünkü kardeşleri anne ördeğin kuluçkadayken içmesi için önüne bıraktığım kaptaki suya düşüp boğulmuşlardı. Yumurtadan çıkar çıkmaz suya girmiş ve ölmüşlerdi. Onu bulduğumda tek bir tüy yumağına dönmüş yedi ördek yavrusunun arasında güçlükle nefes alıyordu.

Oğlum okuldan dönmeden ölü yavruların çaresine bakmalıydım. Ama önce Şanslı'yı eve götürmeli ve kurutmalıydım. Sonra dönüp kardeş yavrular için bir çukur kazarım, diye düşündüm. Anne ördeğin ortalıkta görünmemesi o an hiç aklıma gelmedi doğrusu. Karımın son bebeğimiz doğduktan hemen sonra yaptığı gibi o da bırakıp gitmişti.

Kurutma işini yavruyu pamuğa sarıp saç kurutma makinesini uzaktan tutarak yaptım. Sarı siyah karışık renkliydi. Canlandı, hemen de cılız sesiyle *vik vik* 'lemeye başladı. Ne yedireceğimi bilemeyip telaş ettim bir an. Ekmek ıslatıp önüne koydum. Gagasını daldırıp çıkarmaya başladı. Sonra bir tabakta su getirdim. Suyunu içer içmez kaldırdım tabağı. Elimizde kalan tek yavrunun kaderinin kardeşlerinininkine benzemesinden korktum. Ne olur ne olur, derdi rahmetli babam.

Kömürlüğe gidip geride kalanları halletmem ve annelerine göz atmam gerekiyordu ama Şanslı'yı yalnız bırakamıyordum.

Televizyonu açıp koltuğa uzandım. Yavruyu karnımın üzerine yerleştirdim. Oğlum okuldan dönene kadar öylece uyumuşuz.

Okuldan dönüp Şanslı'yı gördüğü an, Erdem'in hayatındaki en mutlu andı, diyebilirim. Onu daha önce hiçbir şey bu kadar çıldırtıcı ölçüde sevindirmemişti. Diğer yavruların nerede olduklarını sorunca, onların henüz yumurtadan çıkmamış olduklarını söyledim. Aslında bu konuda ona ne söyleyeceğimi düşünmemiştim. Aniden bir cevap vermem gerekince hızla çıkmıştı ağzımdan.

Şanslı ve oğlumu evde oynarken bırakıp kömürlüğe yürüdüm. Berbat görünen tüy topunu içinde bulunduğu su kabıyla birlikte dışarıya çıkardım. Arka bahçede bir çukur kazıp içine attım. Aklıma yürüyen düşünceleri uzaklaştırmaya çalışırken, kazdığım toprağı tekrar çukurun içine doldurup iyice sıkıştırdım. Zihnimin içinden bir ses, "Kendi yavrularından kaç tanesini böyle çukurların içine attın?" der gibiydi. İç sesimi susturmak ve bu düşünceden kurtulmak için çukura doldurduğum toprağın üzerine kürekle daha hızlı vurmaya başladım. Bir an önce toprağı düzleştirmek ve eve dönmek için acele ediyordum. Aklımı bulandıran bu eski olayları kafamdan uzaklaştırmak için, okuldan dönen oğlumun acıkmış olacağını ve ona makarnayı en sevdiği biçimde yapmayı düşünmeye zorluyordum kendimi.

Kendimi eve attığımda Erdem'i, Şanslı'yla oynarken buldum. Makarna suyunu koyup sosu hazırlamaya başladım. Yavru ördekleri gömerken hatırladıklarım nedeniyle ellerim uzun zamandır hiç olmadığı kadar fazla titriyordu. Şanslı'nın önüne birkaç haşlanmış makarna atıp sosun pişmesini beklerken sade bir kahve içerek sakinleşmeye çalıştım.

Şanslı dünyadaki en yaramaz yavruydu. Gün boyunca, oğlum okuldayken, attığım her adımda beni takip ediyor, yanımdan hiç ayrılmıyordu. Tek sorun yürürken arkasında sık sık yeşil lekeler

bırakıyor olmasıydı. Islak mendil paketini yanımdan ayıramaz olmuştum. O yapıyor, ben hemen siliyordum. Çamaşırları sererken sepetin üzerine çıkıyor ve bazen temiz çamaşırlar bir anda yeşil beneklerle doluyordu. Ben de çamaşırları yeniden yıkamak zorunda kalıyordum. Oğlum doğduğundan beri yapmak zorunda kaldığım ve yaparken epey zorlandığım ev işlerini daha da güçleştiriyordu.

Yine de onu evden uzaklaştırmayı düşünemiyordum. Üstelik anne de ortaya çıkacak gibi değildi. Ölen yavruları yüzünden gitmiş olmalı diye düşünüyordum. Çukura doldurulanlar yüzünden sağ kalana annelik yapmak istemiyor olmalıydı. Ya da ölenlerin acısından yaşayanı görmeye dayanamıyordu. Dişiliğin matema-tiği zordu. Çözmeye çalışmaktan vazgeçeli yıllar olmuştu. Ka-lanları korumaya çalışmaktan başka elimden bir şey gelmiyordu. Karıma gitmemesi için yalvarmak, eşikte onu durdurmak bile elimden gelmemişti. Erdem doğduğunda hastaneden eve bebek-le yalnız döndüm. Annesi bebeğimizin yaşayacağına inanmadığı için bizi bıraktı. Bebeğe bakabilmek için çalışmaktan vazgeçtim. Kırtasiye dükkânımı kiraya verdim. Geliriyle idare etmeye çalışıyorum. Erdem'in hayatta olması benim için hâlâ mucize. Karı-mın mucizeden haberi yok.

Oğlumun okuldan dönüş saati yaklaştıkça Şanslı yerinde du-ramaz oluyordu. Hareketlerinin iyice artmasından heyecanlanmış olduğu sonucuna varıyordum. Onun birazdan geleceğini seziyor gi-biydi. Sık sık dış kapının önüne kadar yürüyor ve geri dönüyordu. Bir an önce kapının çalmasını bekliyordu sanki. Beklediği an geldi-ğindeyse kanatlarını açarak, uçacakmış gibi, önümde hızlı hızlı yü-rüyordu. Ayaklarımın arasına dolanıyordu. Üstüne basıp ezmek için pür dikkat yürüyordum. Yine de bazen ciyak bir ses çıkarma-sından anlıyordum ayağına ya da kanadına basmış olduğumu.

Geceleri oğlumun yatağında yatıyordu. Onlar uyuduktan kısa süre sonra yatağımdan kalkarak Şanslı'yı yerdeki mindere

indiriyordum. O gece, huzursuz bir uykuya dalmıştım. Rüyamda karımı ve kaybettiğimiz bebekleri, küçük ama derin çukurlar kazıp cansız minik bedenleri içine koyduğumu görüyordum. İlk bebeğimiz çok ufak doğmuştu. Doktor kuvöze almıştı. Birkaç gün sonra eve getirdik. Evdeki ilk gecesinde öldü. Sonraki bebeklerin kaderi Erdem'e kadar hep ilkinе benzedi.

Uyandığımda ağzım ve boğazım kupkuruydu. Mutfağa gidip su içtim. Şanslı'yı Erdem'in yatağından çıkarmak için geç kaldığımı bilmiyordum. O gece, oğlum yatağında uyurken, bir çukur daha kazmam gerekti.

Boşlukta Büyüyen

Çocuk, küçük zayıf ellerini zor kurtardı annesinin avuçlarından. “Bıraksana!” dedi. Kadın ince, cansız, yanık saçlarını düzeltti. “Ol-maz, kaçırırlar seni” dedi, miyavlar gibi çıkmıştı sesi. Çevik bir el hareketiyle atılıp bu kez bileğinden kavradı oğlunu. Sımsıkı. Samet “Yapma anne lütfen!” diye inledi. Annesi umursamayınca, bendini aşmış taşkın su gibi, gürleyerek ağlamaya başladı. Gittikçe daha çok ağlıyor, bağıırıyordu. Gözyaşları burnundan, ağzından içeri doluyor, soluğunu kesiyordu. Ne ara toplandıkları belli olmayan, her türlü sokak kavgasını izlemeye teşne meraklı gözler sarmıştı etraflarını. Anne, etrafta biriken kalabalıktan tedirgin oldu. Sağ elinin işaret parmağıyla çevredekileri işaret ederken sol eliyle dizlerine vuruyordu. Bir yandan da kapana kısılmış gibi “Bak geldiler işte, seni kaçırmaya geldiler! Ben ne yapacağım şimdi.” diye söyleniyordu.

Kalabalık içinden genç biri, cebinden çıkardığı kâğıt mendil-le usulca yaklaştı çocuğa. Hassas parmaklarıyla çocuğun gözyaşı ve burun akıntısının bulaştığı yüzünü silmek ister gibiydi. Anne-nin çocuğu tutan eli bir anda aslan pençesine dönüşüverdi. Genç adamın esmer koluna geçirdi tırnaklarını. “Yardım edin çocuğumu kaçırıyorlar!” diye bağırmaya başladı. Kadın bağırdıkça kalabalık artıyordu. Neden sonra fısıldayıp duran kalabalıktan “Polise haber verelim!” sesleri yükseldi. Genç adam şaşırılmış halde, koluna ya-pışan kadından kurtulmaya çabalarken “Yok öyle bir şey. Çocuk

çok ağlıyordu, çocuk çocuk...” diye tekrarlıyor ancak bir türlü cümlesini bitiremiyordu. Birkaç dakika sonra, polis arabası caddeye yanaşmak üzere yavaşladığında, ortalıkta kimse kalmamıştı.

Nuran’ın üzerinde paçası ayağına dolanan uzun beyaz pantolonu vardı. Polis arabasının sesini işittiğinde, kaçarken yere düşünce yırtılmıştı. Yırtık pantolonun açıkta bıraktığı ince bacaklarını sü-rüyerek, lambaların gündüz dahi yanması gereken ancak her daim elektriksiz, yarı karanlık binaya girdi. Merdivende oturan oğlunu fark etmedi. Birbirine dolanan elleri kavga eder gibi çantanın içinde anahtarı aranırken “Kaçırdılar, sonunda kaçырdılar çocuğumu.” diye söyleniyordu.

Samet nem kokan, karanlık binanın merdiveninde annesinin bırakmadığı eline, avuç içinde oluşan nasırlarına bakıyordu. Sonra bileğini tuttu. Annesinin birkaç saat önce kavradığı gibi tuttu. Bıraktı. “Bırak,” diye tekrarladı içinden. “Bırak anne.”

Samet yüzeyi küften yeşile boyanmış beton merdivende otururken, son zamanlarda haftada iki kez görüşme yapmak için evlerine uğrayan sosyal hizmet uzmanının gelmesinden hemen önce, bir adam girdi binaya. Samet ile annesinin oturduğu daireye yöneldi. Dikenli topuza benzeyen yumruğuyla kapıyı çaldı. “Benim, ben Sedat!” diye seslendi. Annesi karşılık vermedi. Adam “Aç! Bak ne söyleyeceğim.” dedi. İçeriden yine ses gelmedi. “İnci,” diye üsteledi adam, “kaç para istersen o kadar...” Sessizlik bozulmayınca kapının açılmayacağını anladığından olsa gerek pis bir küfür savurdu. Kapıya üst üste birkaç tekme attıktan sonra uzaklaştı.

Sosyal hizmet uzmanı, ince, narin yapılı bir kadındı. Dalgasız deniz misali kıpırtısız sesiyle konuşur, karşısında ürkek bir güvercin varmış gibi yumuşak hareketlerle davranırdı. Yaptığı işin zorluğu bütün yüzüne sinmiş gibiydi. Neredeyse hiç gülmezdi. Uzun zamandır görüşme yaptığı bu vaka ile ilgili il müdürlüğünden ikinci kez yazı gelmişti; kararının net bir ifadeyle kendilerine iletilmesini

talep ediyorlardı. Raporunu tamamlamak zorundaydı artık. Bu haftanın ilk görüşmesi için bugüne sözleşmişlerdi. Mardin Kapı'nın dar sokaklarında yürürken, raporunda çocuğun yurda yerleştirilmesine kanaat getirdiğini yazacağından neredeyse emindi. Ama bunu Nuran'a nasıl söyleyecekti? Sonra Nuran çocuğu olmadan... Anneden çocuğu almak gerçekten doğru olacak mıydı? Samet'in, annesinin yanında kalması... Nuran için iyi olan, Samet için de iyi olacak mıydı? Bilmiyordu. Doğru olanla yanlış olanı ayıran çizgi öylesine silik, öylesine belirsizdi ki... Başka hayatlarla ilgili, başkalarının çocuklarıyla ilgili kararlar vermek ne güçtü. "Yorgunum," diye geçirdi içinden. "Neden bütün bunları ben düşünmek zorundayım?"

Halime binaya girerken karşılaştığı ağzı küfür dolu adama çarpmamak için iyice köşeye çekildi. Zihnine üşüşen düşüncelerden kurtulmak istercesine hızla daldı binaya. Birkaç adımda yetiştiği kapıyı parmağındaki ince yüzükle sadece iki kez tıkladı. Bu aralarında anlaştıkları bir şeydi; böylelikle Nuran gelenin Halime olduğunu anlıyordu. Samet annesinin fısıltıyla soran sesini duydu "Halime abla, sen misin?" Halime "Evet, Nurancığım." diye karşılık verirken dudakları kapıya degecek kadar yaklaşmıştı.

Nuran ondan altı yaş büyüktü. Yine de kendisine abla demesine ses çıkarmamış, bunun ilişkilerinde kolaylaştırıcı bir etkisi olacağını düşünmüştü. Soğuk ve mesafeli tavırlar böyle işlerde herkesin baştan kaybetmesi demektir. Gereğinden fazla yakınlık ve sıcaklığın da aynı sonucu doğuracağına inanıyordu. Bu yüzden dengeli davranmaya, sınırları zorlamayan ince bir hat üzerinde yürümeye özen gösteriyordu.

Tereddüt etmeden açtı kapıyı Nuran. Misafirine terlik uzattı. Halime, elindeki dosyayı kapının yanındaki ayakkabı dolabının üzerine bırakıp ayakkabılarının bağlarını ağır ağır çözdü. Terlikleri ayağına geçirirken "Samet uyuyor mu?" diye sordu. Nuran durakladı. Elleri saçlarına gitti. Birkaç kıvrıkcık tel havada salınarak indi yere. Genzinde biriken kıvamlı sıvıyı yutmaya çalışırken "Kaçırdılar."

diyebildi ancak. Halime evin içine sinen çürümüş soğan kokusunun ağırlaştığını duyar gibi oldu. Sıkıntıyla uzandı dosyasına.

Nuran, Halime'ye olanları anlattı. Halime onun olayları kendi algıladığı biçimiyle aktardığını biliyordu artık. Akli yetilerinin Nuran'ı yavaş yavaş terk ettiğinin farkındaydı. "Nurancığım," dedi, ürkütmemeye gayret ederek, "polise haber verip Samet'in kaybolduğunu bildirmeliyiz." Nuran "Abla beni bulaştırma polise falan, biliyorsun." dedi. Halime "Polisi beraber ararız." derken sesinin duyulup duyulmadığını bilmiyordu. "Ancak sonrasında Samet'i daha güvenli bir yere almak gerekir değil mi?" Nuran'ın iki kolu iki yana düştü. Uyuştı. Göz göze geldi iki kadın. "Abla," dedi Nuran "vallahi açmadım kapıyı." Dik oturmaya çalıştı Halime. Nuran kalkıp mutfağa gitti, elinde bir tepsi ve içinde birkaç simitle döndü. " Bak abla simit satıyorum." dedi. "Yapmıyorum o işi ben artık, ev sahibi de geldi abla, ben dedim ki, belediyede yardıma yazıldım, kirayı ödeyeceğim dedim."

Halime yeni bir çıkmaz sokağa sapıyormuş gibi hissetti kendini. Şimdi hiçbir şeyden emin değildi. Hiçbir doğru kararın eksiksiz olamayacağını, her doğruda illâki yanlış kısımlar olacağını düşünüyordu. Gerçeğin, yanlışların ve doğruların iç içe geçtiği sisli görünümünler olduğunu, müdürlüğün istediği netliğin, işleri kolaylaştırmak ve işin içinden çıkmak için uydurulmuş bir safsata olduğunu anlıyordu. Halime dakikalardır elindeki dosyayı karalamakta olduğunu ancak kapının sesini duyduğunda fark edebildi.

Gelen Samet'ti. Sağ eli bacak arasında, tuvalete sıkışmış olmalı. Bakışları bilinen tüm anlamlardan arınmış, ifadesiz. "Boşluğa bakıyor sanki." diye düşündü Halime. Nuran burnunu Samet'in boynuna gömüp öylece kaldı. Hemen sonra çocuk annesinin kollarını çözüp, lavaboya yöneldi. Halime kalktı. Dosyayı ayakkabı dolabının üzerine bırakıp ayakkabılarını giydi. Hızla bağladı iplerini. Nuran eşikte bekliyordu.

Üzgün Yıllar

Nöbet tutmak yatılı okumanın en zor taraflarından biridir. Pansiyonda nöbette olduğum bir akşam inlemeye benzer sesler duydum. Bu içli ses nereden geliyor diye aradım durdum. Sonunda ranzanın altında bizim sınıftan Derya'yı buldum. "Kız ne oldu sana? Evden kötü bir haber mi geldi? Yoksa fizik yazılısından zayıf aldığın için mi ağlıyorsun?" dedim. Ses çıkmayınca üsteledim, "Söylesene be paran mı çalındı?" Hıçkırmaktan, ağlamaktan lal olmuş kız, hiç konuşmuyor. Baktım olacağı yok "Müdürü çağırıyorum bak!" dedim. O dakika sustu. Müdür serttir, eli desen taş misali. Yalvar yakar oldu onu çağırma diye. Tam o anda bizim edebiyat öğretmenini girdi içeri. En iyisidir o; tektir, anlar. Tuttu Derya'yı çıkardı ranzanın altından. Saçlarını tarar gibi parmaklarını içinde dolaştırırken "Ne oldu kızım?" diye sordu. Derya bir tek "Evimi özledim," dedi, "annemi."

Sonraki ilk derste, edebiyat öğretmenini bize oyuncak birer küçük ev maketi almıştı. Hediye olarak bütün sınıfa dağıttı. Dedim ya, o en iyisidir, onun gibisi bulunmaz. "Evini, annesini özleyenler için." dedi. Güneşten sararmış otların arasında dolaşır gibi adımladı sınıfı. Yürüyüşü öyle yumuşak, durgun ki, sıraların arasından geçerken yanı başındaki sıg su birikintisi üzerinden esen ılık rüzgâra kendini teslim etmiş sanıyor insan.

Hepimiz, solmuş çiçekler gibi eğmiştik başımızı. Bir tek Gülenay öylece öğretmene bakıyordu. “Sen de anneni özlüyor musun?” diye sordu edebiyatçı. “Gündüzlüdür o.” diye atıldı biri. Gülenay’a baktım. Boynu omuzlarının arasına sıkışmış gibiydi. Neden sonra beyaz, tombul ellerine kaydı bakışlarım. Haksızlığa uğramış kardeşler gibi birbirine kenetlendi parmakları. Kirpiklerinin titreştiği sıra, bedeninin kasıldığını gördüm. Sonra birden gevşedi, sağ başparmağı düzgün tırnaklarını yokladı birer birer. Kolları iki yana ayrılırken “Benim annem yok ki, öldü annem.” diye mırıldandı.

Öğlen, yemek arasında, kızlar bir oyun uydurdular. Yeni oyuncaklarımız bütün sınıfı canlandırmıştı. Gülenay usulca dahil oldu oyuna. Sonra herkesten çok kaptırdı kendini. Biz de annesinin olmadığını yeni öğrendiğimiz için acı mıştık, oyunun onun istediği gibi olmasına ses çıkarmıyorduk.

Hepimiz evlerimizi sıraların üzerine koyduk. Sıralarımız evlerimiz oldu. Sıraların aralarını tebeşirle numaralandırdık. Herkes gerçek sokak numarasını yazdı. Koskocaman bir mahalle kurmuştuk. Pazar yerlerini, çocuk parklarını, hatta hastaneleri bile çizmiştik. Semra, bizim mahallede Güneşli Butik diye bir konfeksiyon var, benim elbiselerim hep oradan alınır, illâ onu çizeceğim diye ısrar edince, Derya da tutturdu bizim mahalledeki oyuncakçıyı da çizelim, diye. Meğer kardeşiyle vitrindeki oyuncak uçaklara bakmaya gidermiş hep. Oyuncakçı ile butiği de çizdik mecburen.

Sınıf başkanı, çok tebeşir harcandı hesabı benden sorulacak diye söylenince hepimiz duruluverdik. Oyunu bozmak, bitirmek hiç istemediğimiz bir şeydi. Ders zili çalıp müdürün sesi koridor duvarlarını, sınıf kapılarını aşip suratlarımıza çarpmaya başlayınca oyunun sonuna yaklaştığımızı anladık. Seher tahtayı silmek için kullandığımız süngerini aldı eline. Sırasını silmek için gömleğinin kollarını sıvarken, Gülenay ağlayarak “Dur silme!” diye atıldı. Seher elinde süngerle öylece kaldı.

Birbirimizin kalp atışlarını duyacak kadar sessiz duruyorduk. Gülenay'ın gözlerinden akan yaşlar öyle yumuşak iniyordu ki yanaklarından, hiçbir nehir bu kadar sessiz sedasız bulmamıştır ya-tağını diye düşündüm.

Hemen sonra sınıfın kapısı, tehlikeyi haber verircesine, gıcırdayarak açıldı. İri cüsseli müdür daha içeri girmeden “Embesiller!” diye bağııyordu. Sınıfın yer yer boyası dökülmüş duvarları koca bir mengeneye dönüşmüştü. Bitmeyecek sanıyordum, buradan bir daha hiç çıkamayacağız. Belki “Burası on altı kız öğrencinin okul kurallarını hiçe sayarak gürültü yaptıkları, tebeşirleri israf ettikleri sınıftır. On altı kız öğrenci bu sınıfta yatmaktadır.” diye yazacaktı gazeteler. Müdür birazdan içeri girecek, manzarayı görecek. Belki aramızdan birkaçını cezalandırıp hepimize ders verecek. Seher elindeki süngeri yeniden, bu kez daha sıkı kavradı. Sertçe sıraya sürmeye başladı. Gülenay yeniden “Dur,” dedi. “Lütfen bozma.”

O anda müdür içeriye girdi. Tebeşirle çizilmiş sıralara, yerlere bakarken hepimiz sıralarımıza oturmuş, başımızı önümüze eğmiş duruyorduk. Beklenen an gelmeden yaşanan korkunun beklenenden çok daha büyük olabileceğini o zaman anladım. Büyüdüğümü de. Şimdi düşününce daha iyi kavıyorum. Anlar var eşikten geçiyor insan. Sınırdan. Büyüdüğünü fark ediyor, çocukluk dünyasından bir adımla çıktığını. O an hayatımın eşiklerinden ilkinin geçmiştim. Geri dönemeyecek, artık eskisi gibi olamayacaktım.

“Kim?” diye kükredi müdür, “Hanginiz yaptı bunu?”

Seher tebeşirli elleriyle çorabını çekiştirdi, düzeltti, bıraktı. Eteğini bacaklarının arasına sıkıştırırken yeniden duyuldu müdürün sesi “Susarak kurtulacağınızı mı sanıyorsunuz? Sınıf başkanı kim? Hemen ayağı kalksın!”

Başkan, cezasına razı olmayacağını gösterircesine doğruldu. Omuzlarını geriye atıp sırtını dikleştirirken yetişkin bir kadının

özgüven dolu sesiyle “Benim!” dedi. O anda hiçbirimizin başı öne eğik değildi artık. Gülenay’a baktım. Bir tek o başını kaldırmamıştı. Gözlerinden süzülen damlalar kıvamlı bir hal almış, kirpiklerine yapışmış gibiydi. Alnına düşen bir tutam saç kulaklarının arasına sıkıştınp elinin tersiyle kuruladı gözlerini. Sınıfın açık penceresinden hafif bir rüzgâr esiyordu. Havalanan tebeşir tozları orta yerde durmaya devam eden müdürün başına yağıyordu.

Müdür çıkarken: “Başkan odama gel, bu işin sorumlularını bulmama yardım edeceksin.”

Gülenay çocuksu sesiyle, başını hiç kaldırmadan, kendi kendine konuşur gibi “Baba,” dedi, “lütfen baba, sadece oyun oynuyorduk.”

Aynalar

Sacit, Alev’le evlenir evlenmez kapının önündeki boy aynasını kaldırttı. Oysa karısı kapıdan çıkmadan önce eşikte durup kendine bakmayı severdi. Bir tek bununla kalsa iyi, evdeki mobilyaları yenilerken aynaların hepsini çıkarmış ve yerine tek bir yeni ayna taktırmamıştı. Oturdıkları ev, Alev’in babası Mümtaz Bey’in muhasebe bürosu olarak kullandığı iki katlı ahşap bir evdi. Alev ilk kocasından boşandığında babası üst katı boşaltıp kızının eşyalarını oraya taşıdı. Böylelikle Alev alt katı muhasebe bürosu olarak kullanılmaya devam eden bu eve yerleşti. O zamanlar Sacit okulunu yeni bitirmiş, Mümtaz Bey’in yanında staj yapıyordu. Alev’in her şeyine olduğu gibi omuz başlarına değen bal sarısı saçlarına tutkusu da o günlerde yeşerdi.

Sacit, her daim üzerinde takım elbise olan erkeklerdendir. Hafta içi hafta sonu fark etmez; iş görüşmesi, kır, piknik demez takım elbise giyer. Hepsi kahve tonlarında olan ceketlerinin boyu dizlerine, kollarıysa avuç içine gelecek kadar uzundur. Alev, kot pantolon ve üzerine dar bluzlar giymekten hoşlanır. Ayakkabılarını en yüksek topuklulardan seçer. Sacit’in boyu Alev’den dört parmak kadar kısadır. Evlendikleri günden bu yana eşine topuksuz ayakkabı giydirmeye uğraşması işte bu yüzden.

O akşam karısı ayakkabılıktan alışkanlıkla yüksek topuklu taba rengi ayakkabıyı alınca, Sacit eğildi, dolaptan krem rengi düz

ayakkabıyı çıkardı. “Bu çantana daha iyi gider.” deyip taba rengi ayakkabıların yerine krem olanı koydu.

Alev yol boyu “Nereden çıktı bu misafir?” diye sızlandı. Sacit, “Yapma hayatım, gurbetten dönüyor, hem hemşerim sayılır.” Karşılık vermekte gecikmedi Alev, “Bütün Güneydoğuluları hemşerim olarak görüyorsun.” Geçen hafta Sacit’in bir ahababı aramış, Almanya’dan gelecek olan arkadaşını bir gecelik misafir etmesini istemişti. “Eski siyasilerdendir.” diye vurguladığı için memnuniyetle kabul etmişti. Ancak günlerdir ‘Eski siyasi’ lafı kafasını kurcalıyordu. Acaba bu ifade kendisi için de kullanılıyor muydu? Eski bir siyasi olup olmadığını düşündü. O günlerin heyecanı yokladı içini. Devrim uzak da olsa güzel bir ihtimaldi. Ancak okul bittikten sonra hayatın öteki yüzüyle tanıştı. Uzak ihtimaller peşinde koşamazdı artık. Para kazanmak, geçinmek zorundaydı. Evdekiler de bunu bekliyorlardı ondan. Kardeşlerinin okuyabilmesi için Sacit’in çalışması, eve para göndermesi gerekiyordu. Onu da hepi topu birkaç ay yollayabilmişti zaten. Sonra evlilikti, eşyaydı, oydu buydu derken bıraktı eve para yollamayı. Bunları düşününce kendine hayıflandı, en çok küçük kardeşi Şemsettin’le ilgilenememiş olması yaktı içini. Boşanmış bir kadınla evlenince daha da artmıştı uzaklık. Babası ağzını hiç açmamış ama annesi “*Ban qul be binban şile e.*” * demişti. Bunun böyle olacağını bilmiyor değildi elbette. Ama Alev... Onun için vazgeçemeyeceği ne olabilirdi ki?

Konuğu ağırlayacakları yer teraslı, şık bir mekândı. Alev burayı dekorasyonu kendi zevkini yansıttığı için seviyordu. Erken gelmişlerdi. Gösterilen masaya oturlurken karşılıklı oturmak yerine yan yana oturmayı tercih ettiler. Alev, el ele girdikleri restoranda bütün zamanı el ele oturarak geçireceklerini, Sacit’in bir tek yemek yerken elini bırakacağını biliyordu. Tam dört yıldır beraber her dışarı çıkışlarında böyle oluyordu. Zaten bu süre boyunca Sacit olmadan dışarı çıktığı hiç olmamıştı. En yakın bir marketten

* Dam delikse dam dibi ıslaktır.

alışveriş yapacağını söylediğinde bile “Tamam hayatım hemen geliyorum.” diye karşılık verir, elindeki işi aceleyle bitirir ve ondan önce kapıda olurdu. Aslında bu akşam Alev kocasına misafiriyle yalnız görüşmesini önermiş, başı ağrıdığı için evde kalmak istemişti. Bu, eşini atlatmak için uydurduğu bir yalan değildi üstelik. Almanya’dan gelen eski bir siyasiyi misafir edeceklerini öğrendiğinden beri gerçekten başı ağrıyordu. Zayıf bir ihtimaldi. Bu kadar tesadüf olamazdı ama nedense içi rahat değildi.

Misafirin gelişi gecikince birer kadeh şarap içmeye karar verdiler. Sacit kadehleri masaya bırakan garsona günlük gazetelerin bulunup bulunmadığını sordu. Az sonra gazetelere daldığında Alev elini kurtarıp avuç içindeki teri kuruladı. Yan dönerek çantısından el aynasını çıkardı. Yüzünün nasıl görüldüğüne baktı. Ama aynada gördüğü sadece kendi yüzü değildi. Birkaç saniye gözlerini kapadı, yeniden açtı, yanılmamıştı. Arka masada oturan eski kocası Servet’ti.

Servet de Alev’i en az Sacit kadar tutkulu sevmişti. Yine de çevresine açıklama cesareti gösterememiş, Alev için bazı şeylerden vazgeçememişti. Beraber olduklarını aylarca gizlemişlerdi. Arkadaşlarıyla görüşmemişler, yollarda okuldan birileriyle karşılaşmamaya özen göstermişlerdi hep. Evlendiklerini de kimsecikler duymamıştı. Sadece Alev’in okuldan birkaç kız arkadaşı bulunmuştu nikâhta. Alev bu gizliliği kabul etmese de bir süre sonra anlamaya başladı. Servet okuldan iyiden iyiye kopmuştu. Eve gelmediği geceler onu beklememesini söylüyordu. Başına her şey gelmiş olabilirdi. Ama onun güvenliği için her türlü tedbiri aldığını da ekliyordu. Alev’in sarsıntılarının depreme dönüştüğü, öfke nöbetleri geçirdiği, hırçınlaşıp “Beni hiç düşünmüyorsun!” diye patladığı birkaç büyük tartışma yaşamışlardı. Bu tartışmalar Servet’in hep, karısının hırçın sarı saçlarını boyuna dolamasıyla, tellerini savurup yeniden toplamasıyla, sonra

avuçlarında biriktirip nefesini kokusuyla doldurmasıyla, yeniden havaya savurup Alev'in boynuna gömdüğü başının üstüne ay ışığı gibi yağmasını beklemesiyle son bulurdu. Ardından Alev'in sakinleştiğini hissettiren teslimiyete dair o inleme gelirdi.

Aynayı kapattı. Oyalanmış olmak için eline gazetelerden birini aldı. Bugüne kadar kocası ona daha önce kiminle evli olduğu ve neden boşandığı hakkında hiç bir şey sormamıştı. Bu konu ikisinin arasında hiç konuşulmamıştı. Sacit, Mümtaz Bey'in yanında stajyerken laf arasında bölücü komünistin tekiydi, gibi şeyler duymuş ama konuyu hiç açmamıştı. Zira kayınpederi, Sacit'in de öğrenciyken böyle işlerde olduğunu bilse...

Alev, Servet'in bir yolunu bulup kendisine ulaşmasını hep bekledi. Yeniden evlenmeden önce de bekledi, sonra da. Kocasını sevmemesi ya da aklının hala Servet'te kalması değildi bu bekleyişin nedeni. Servet kendisine arkasını dönüp gitmiş olmamalıydı. Ayrılmış olsalar bile Alev'i unutmamış olmalı, içinden atamamalıydı. Servet'in içinde bir şeylerin kaldığını bilmek yeterdi ona. Ancak bu bilgiyle Sacit'den yana bozulabilirdi dengede duran yürek terazisi. En azından şimdiye kadar öyle sanıyordu. Değilmiş.

Sacit'in daha rahat oturabilmek için hafif yan dönmesi Alev'e eski kocasına bir kez daha bakabilmek için fırsat yarattı. Yeniden aynayı açtı. Yüzü çok az değişmişti. Saçları biraz seyrelemiş gibiydi. Takım elbisesi üzerine tam oturmuştu. Sacit'in giydiklerine benziyordu ama o, içine açık renk gömlek giymişti. Servet'in bakışları, Alev'in atkuyruğu bağlanmış saçlarının altından görünen ensesine odaklanmıştı. Elleri o âna kadar sakin, huzurlu iki kuş misali masanın üzerine tünemişti. Şimdi sağ el kanatlandı, ceketin iç cebine daldı, oyalanmak için biraz aranır gibi dolaştı. Vazgeçti sonra, yerine döndü. Sanki Alev'in yüreği de o kuşla birlikte kanatlandı. Titremeye benzer bir elektriklenme dolaştı bedeninde, gözlerinden boşaldı.

Beklemenin yarattığı memnuniyetsizlikle yüzü asılan Sacit yeniden karısının elini tutmaya çalışırken söylendi, “Geleceği yok.” Kalkmak için çantasını toparlamaya koyulan Alev kocasının sözünü, “Kimsenin geleceği yok.” diye düzeltti.

Kanepede Oturarak

Üç yıldır beklediğim gün nihayet geliyor. Çocuklarım yarın kreşe başlıyor. Ben de üç yıllık ücretsiz iznin ardından öğretmenliğe dönüyorum. Bugün ütü yapma günüm olsun, diye düşündüm. Böylelikle yarın ikizler kreşe gidince yazmaya başlayabilirim. Hafta başında işe koyulunca diğer günler yazmayı sürdürebilirim. Hatta cumaya bitirmiş bile olurum. Okuldan çıkar çıkmaz eve koşarım. Bilgisayarı açıp sandalyeme otururum. Acıkmışım olurum tabi, ama yemek hazırlamakla vakit kaybedemem. Ekmek arası bir dilim peynir ve domates yeter. Kahvemi yaparım, yazarken ağır ağır içerim, diye kurdum kafamda. Sepetteki çamaşırları getirip salonun ortasına yığdım. Çocukların dağıttığı boya kalemlerini ayağımla sağa sola iterek kendime yer açtım. Ütünün fişini taktım.

Ütü masasının başında, okulun ilk gününde ders işlememe geleneğimiz olduğunu hatırladım. İlk gün ders işlemeyiz, öğrencilerle tanışırız. Okudukları kitaplardan söz ederiz. Konu anlatmaya salı günü başlarız. Salı günü derse başlamak; araya üç koca yıl girmişken nasıl olacak acaba. Sürekli bazı konular ders programına ekleniyor, bazıları çıkarılıyordu. Pazartesi okuldan çıkarken ders kitaplarını yanımda getirmeliyim. Böylelikle derslere hazırlanabilirim. Demek ki yazmaya ancak salı başlayabilirim. Lanet olasıca eğitim sistemimiz yüzünden yazma planımı bir gün ertelemek zorunda kalıyorum, diye geçirdim içimden.

Daha ilk iki parçayı halletmişken yazmaya salı başlamayı planlamanın ahmakça bir fikir olduğunu düşündüm. Salı günü nasıl başlayabileceğimi sanıyordum; evin bu günden kalan dağınıklığını toplamam gerekeceğini ve bunun kaç saat süreceğini bilmiyordum. Bu dağınıklığın içinde oturup, kahvemi yudumlayarak yazı yazabileceğime mi inanıyordum. Yapabileceğim en uygunsuz tasarımı yapmıştım. Pazartesi okuldan gelince yeni eklenen konuları çalışacağıma göre salı günü evi toplamam gerekir. Yapmazsam çocuklar eve geldiklerinde tam bir kaos yaşanır. Ayağımla sağa sola ittiğim boya kalemleri, kâğıtlar, yapbozlar, sürpriz yumurta-dan çıkan minnacık figürler gece ayaklanıp oyuncak sepetine zıplamazlarsa onları toplayacak birine ihtiyaç olacak demektir.

Çocuklar kreşten eve dönmeden yalnız geçirebileceğim üç saatlik zamanım olacak, dedim. Yemek yapmak için en az bir saat ayırmam kaçınılmaz; iki küçük çocuğu olan bir anne her gün dışarıdan sipariş edeceği lahmacuna, pizzaya falan bel bağlayamaz. Bir saatte halledebileceğim bu iş için çocuklara yemek yapmamak olmaz. Evet, kesinlikle olmaz. Salı ortalığı toplayıp yemek yapacağıma göre yazıya çarşamba günü başlamak en mantıklısı. Çarşamba günü yazıya başlamama hiçbir kötülük engel olmamalı diye düşündüm. Gerçekten, kötülük olarak düşündüm. Yapmam gereken bütün bu işler bana edilen kötülüklerdi. Ev işleri kadınların hayatına vurulan en büyük darbedir, diye düşündüm. Felakettir, yazma çabama engel olan büyük felaket.

Gömleği ütülemeye başlarken, önce yemeği koyarım, altını kısıncı çocuk odalarını toplamaya başlarım, diye plan yaptım. Ardından salona ve çalışma odasına geçerim. Çalışma odasını toplamak hüznle doldurur içimi. İkizler doğduğundan beri çalışmak, yani okumak ve yazmak dışındaki her türlü etkinlik gerçekleşmişti bu odada. Patates baskıları yapılmış, boyama kitapları karalanmıştı. Kitaplarımı sadece tozlarını almak için elime almıştım bu süre içinde. Birkaç kez oturup aklımdaki küçük notları yazmak

istemiştim ama kızlardan biri eşikten bakıp kucağa alınmak isteyince bu işlerimi yapabilmem için çocukların biraz büyümesi gerektiğini anlamıştım.

Ütülemek üzere yerdeki çamaşır yığınınından bir pantolona elimi attığımda, çarşamba günü ayın on yedisi olduğu şimşek gibi çaktı zihnimde. Ayın on yedisi, yani reglimin ilk günü. Sancıdan kıvrınma, yatak döşek parçalama günü. Bu demektir ki çarşamba günü başlayamam. Yazma planımı bir kez daha erteleme düşüncesi dengemi altüst etti. Bu kadarı fazlaydı. Gerçekten fazlaydı. Beni sakinleştireceğini umarak bilgisayara koşup yeni bir *word* belgesi açtım. Evet, üç gün içinde yazamayacak olsam bile sayfayı açarak en azından yazının başlığını koymalıydım. Başlığı yazdım; *Kadın Yazısı*, yazı karakterini *bold* yapıp sayfanın ortasına yerleştirdikten sonra kapattım. Azıcık rahatmış gibi hissettim.

Ütü masasının başına geri döndüğümde perşembe başlamaya kararlıydım. Kararım kesindi. Perşembe başlamazsam hiç başlayamam gibi geliyordu. Bu kahrolası şeyler beni teslim alır, bütün hayatımı teslim alırdı. Bundan sonra böyle yaşamak zorunda kalırdım. Çıldırıcı bir düşünce bu. Bunu kafamdan atmalıyım. Daha gerçekçi tasarılar yapmak için uğraşmalıyım. Uygulayabileceğim planlar kurmalı, zamanı iyi yönetmeliyim. Evet, önemli olan bu; zamanı iyi yönetmek, hatta daha iyi, çok daha iyi yönetmek.

Ne yazık ki perşembe günü de yazmaya başlayamazdım. Sebze pazarının haftada yalnızca bir gün kuruluyor olmasının berbat bir şey olduğunu, o günün de perşembeye denk gelmesinin bir çeşit tuzak olduğunu düşündüm. Tuzakların en büyüğüydü. Perşembe pazarına gitmemek olmazdı. Perşembe pazarına gitmemeyi göze almak hafta boyunca sebze ve meyvesiz kalmayı göze almaktı. Bir gün pazara gitmemek yedi gün markete gitmek demek olurdu. Pazardan topluca alınamayanların teker teker marketten alınması gerekirdi.

Haftanın dört gününün ziyan olması beni pes ettirmemeli, diye kendime moral verdim. Cuma başlarım, bakarsın başlamakla kalmaz bütün haftanın eksigini telafi edecek kadar da yazarım. Kafamda epey olgunlaşmış bir konuyu yazıya dökmek çok zor olmaz herhalde. Aylardır içimde pişti nasıl olsa, bir çırpıda boşaltırım, diyerek kendimi teselli ediyordum.

Bir türlü açılmayan kırışık çamaşırlar için buhar ayarını yükseltirken, cuma günü eltimin arayıp cumartesi bize misafirlğe geleceğini bildirme ihtimali kurt misali içimi kemirmeye başladı. Evet, bildirecekti. Müsait olup olmadığını sormayacaktı. Şimdiye kadar hep müsait olduğum için, artık sorma gereği ortadan kalkmış oluyordu. Sorarsa, şimdiye kadar çocukların bir araya gelmesi ve sosyalleşmesi için katlandım bu evcilik oyununa, der miyim acaba. Sonra, ben bir yazarım diye hatırlatıp, çocuklarım artık kreşe gittikleri için yazmaya başlıyorum gibi şeyler ekler miyim, diye içimden söylendim.

Misafir için elmalı pastanın hamurunu cumadan hazırlayıp buzluğa atmam gerekecek, kıymalı böreği de aradan çıkarırım. Hayır, onu da pişirmem, buzluğa koyup dondururum, diye düşünüyordum. Sonra birden yaptığım işi öylece bıraktım. Ne yaptığımı sordum kendime. Kombiyi kapatıp klimayı açtım. Yaptıklarım, yapmayı düşündüklerimden bu kadar uzakken... Klimayı jet soğutmaya ayarladım. Mesafe kapanamaz gibi göründü gözüme. Şimdi kanepede oturarak evin iyice soğumasını ve her şeyin donmasını bekliyorum.

İlk Gün

Selma'nın kızı bu yıl ilkokula başladı. Kocas ı “Servise yazdıralım.” dedi ama Selma istemiyordu. Yürüyüş oluyor, hem hava alıyorum, diyemedi tabii. Bahaneler uydurdu: “Servis dolandırıp duracak, çocuğun içi dışına çıkar.” Adam, karısı konuşurken servis ücretinin ayda yüz kırk liradan yıllık ne kadar tutacağını hesapladığı için üstelemedi.

O gün, kızını okula bıraktıktan sonra yufka, beyaz peynir ve maydanoz alıp akşam için börek yapmaktan başka bir düşüncesi yoktu. Nasıl olduysa, günlerdir her öğlen kızını okula bırakırken önünden geçip dikkat etmediğı, Belediye Sanat Merkezi'ni fark etti. Kapıya asılı olan edebiyat atölyesi afişinin davetkâr başlığına kapıldı; Yazı ile Oyun. İçeriye girip atölyeye katılmak istediğini söyledi. Kısa saçlı esmer görevli gülümseyerek cevapladı: “Bir gününüzü nasıl geçirdiğimize ilişkin dört yüz kelimeyi aşmayan bir metin yazıp öyle gelin. Bir de kayıt ücreti var.” Selma konuşurken kadının sırtımasının başındaki şapkayla bir ilgisi olup olmadığını merak etti.

Eve gitmektense köşe başındaki kafede oturup kayıt için istedikleri dört yüz kelimeyi yazayım, diye düşündü. Böylelikle kafeye girdi. Yadırgadı ilkin, yıllar olmuştu, bir yerlerde tek başına oturmayalı, eline kalem almayalı. “Nasıl geçmiş bunca zaman, hep telaş. Ah! Selma yaşadığını sanıyorsun, oysa günlük telaşlar

tüketircesine alıyor zamanını, sevincini.” gibi şeyler geçti aklından. Çantasından kalem ve kâğıt çıkarıp yazmaya hazırlandı.

“Dün akşamki parti, Clarissa’nın partisi harikaydı! Merdivenlerden inerken herkesin gözü üzerimdeydi. Büyük salonda, ışıkların altında dans ederken saten elbisemin eteğindeki taşlar nasıl da parıldıyordu. Elbette eşim ve ben ilk davet edilenlerdendik. Siz ne sanmıştınız ki? Bütün bunları bulaşıkları köpüklerken uydurduğumu mu?” diye yazdı önünde açık duran küçük kâğıda. Olmaz, diye düşündü neden sonra. Kâğıdı sağ elinde sıkıştırıp buruşturdu. Boş su bardağının yanına koydu. Sinsi bir kaygı sızdı içine. O kadın, merkezdeki, gerçekten başındakine mi gülmüştü acaba. Sol eliyle şapkanın çiçeklerini yokladı. “Gevşemiş, güllerini sıkıştırmak gerek.” diye geçirdi içinden. Hemen sonra düşündü. Şimdi kocam görse “Yine mi taktın şu uyduruk şeyi, bırak artık şu madam ayaklarını.” derdi.

Ne söyleyeceğinin ne önemi vardı ki? Hiç. Büyük bir hiçlik vardı artık aralarında. Birbirlerinin duygularına, isteklerine karşı duyarsız bir hal almışlardı. Konuşmaya değer ortak konuları neredeyse kalmamıştı. Mesela okudukları kitapları birbirlerine anlatmaktan vazgeçmişlerdi. Düşündü, şimdi bunu yazsam. Daldı. “Eskisi gibi değilsin sen Selma!” diyordu kocası. Ne çok tekrarlamıştı üstelik. Kendisi bir kez bile söyleyememişti, hiçbir şey eskisi gibi değil, diyememişti. Eskiden iş çıkışı hemen arardın. “Buluşalım,” derdin. Şimdi yan masada oturan şu kasıntı adam gibi kendimi nerede bitirsem diye aranıyorsun. O zamanlar hafta sonları bana gelmeyi isterdin, artık hafta sonları da çalışmak istiyorsun. “Yazdığın yeni bir şeyler, öykü falan var mı?” diye sorardın. Şimdi ise, “Bu gün toz almadın mı? Alerjim azacak yine.”

Selma kafeye girip çıkan insanlar kendisine bakıyormuş gibi hissediyordu. Şu kasıntı da kaç kez dönüp bakmıştı. Evine gitmemeye niyetliydi, belli. Kendini dışarıda tüketip gidenlerdendi.

Yemeği hazır değilse pençelerini açanlardan, diye düşünürken aniden akşam için peynirli börek yapacağını hatırladı. Vazgeçti sonra, dünden kalanlar yeter. Yemek yapmama özgürlüğü diye bir şey olmalı, toz almama özgürlüğü. Bunun için gösteriler, yürüyüşler düzenlenmeli. “Ne yemek pişirsem kâbusuna son!” pankartları açılmalı. Güldü düşündüklerine. Mesela bu akşam, yemek yapmadım ama bak bir öykü yazdım, üstelik sen de kahramanlar arasındasın, desem, peki kabul ediyorum pek iyi bir karakter olmadın ama bunda benim kabahatim yok. Bu sensin, sen böylesin ve eskisi gibi değilsin. Şaşırdın mı? Şaşıırırsın tabi, sana göre durumun böyle olmadığı su götürmez. Senin baktığın yerden eskisi gibi olmayan bir tek ben görünüyorum. Karın Selma görünüyor. Ama koca Bedri yok, görünmüyor.

Çantasındaki küçük kâğıtlardan bir tane daha çıkardı. Masanın üzerine yerleştirdi. Kâğıdın kıvrılan uçlarından birine az önce içtiği soda şişesini, öbürüne boş bardağı koydu. Tombala sayılarının bırakıldığı torbaya benzettği kelime torbasından dört yüz kelime seçmeyi ve onları uygun biçimde yan yana getirmeyi hayal etti. Kolay mıydı? Bir zamanlar çok zor sayılmazdı. Kalın dudakları büzüldü, uzadı bakışları. Gençliğini, dergilere öyküler gönderdiğim zamanlarımı yazsam, diye niyetlendi. Yapamadı. Olmuyordu, kelimelerin seçilip sıralanmasına hüküm kuramıyordu.

İki yana ayrıık duran bacaklarını toparladı. Kâğıdı kaleme sarıp çantasına bıraktı. Omuzlarının düştüğünü fark etti. Toparlandı hemen, dik durmaya çalıştı. Kafenin büyük penceresinden havanın karardığını gördü. Kalktı. Aynı anda kasıntı da kalktı, ellerini ceplerine soktu, tekrar çıkardı. Ceketinin yakasını düzeltti. Ağır adımlarla ona doğru yaklaşıyordu. Selma görmezden gelerek kasaya yöneldi. İçtiği sodanın hesabını ödedi. O sırada adam iyice yaklaşmış, neredeyse burnunun dibine kadar sokulmuştu. Elinde Selma’nın şapkasından kopmuş bir çiçek tutuyordu. Selma mırıldandı: “Olmaz.” Sağ eli şapkasına gitti. Gözleri adamın gözleriyle karşılaştı.

Telaşlandı birden, “Lütfen onu bana verin.” “İzin verirsiniz ben takayım.” dedi adam. Selma dizlerini hafifçe kırarak eğildi. Çiçeği takarken “Tekrar düşebilir,” diyordu sandığı gibi kasıntı olmayan adamın zarif sesi. “Az ileride tanıdık bir terzi var, kendi şapkalarımı da orada yaptırım, dilerseniz yerini göstereyim.” Selma “Bilmem ki, zamanınızı almış olmayayım.” derken kahramanının adı Zarif olan bir öykü kuruyordu kafasında. Aynı kibar nota eşikte yeniden tınladı: “Ne zahmeti, buyurun gidelim.”

“Hızlı yürüyorum kusura bakmayın,” dedi Zarif, “çocuğun okul saati yaklaşıyor.” Selma soluk soluğa: “Evet, haklısınız, daha da hızlanabiliriz. Hep siz mi alırsınız okuldan?” Zarif doğruladı: “Evet.” Devam etti sonra, “Önceki evimiz okula pek uzaktı. Sabah bırakıp akşam almak çok yorucu oluyordu. Üstüne de temizlikti, yemekti. Yakın ev tuttuk rahatladık biraz.” Neden sonra “Yemek seçmesi var bizimkinin,” dedi, sesinin tınısı üzüntülü çıkmıştı. “Neler pişiririm söylemesi ayıp ağzına sürmez. Varsa yoksa patates, makarna.” “Bizimki de öyle...” dedi Selma, nelerden konuştuklarına şaşarak.

Her ikisi de gizli, sağduyudan daha köklü bir dürtüye kapılmışlardı, her ikisi de nasıl savunacaklarını bilemeyecekleri bu dürtüye kulak vermişlerdi.*

“Şey,” diye geveledi Selma. Kendini, içinden geçenleri nasıl söyleyeceğini bilmez bir durumda hissediyordu. Yürüdükleri yol bittikten sonra ne yapacaklardı? Aniden durduklarında “Şurada Belediye Sanat Merkezi var,” sözleri döküldü Selma’nın dudaklarından. Zarif tutunacak bir dal bulmuş gibi cıvıldadı: “Biliyorum, yazdığım bazı oyunlar orada sahneleniyor.” Terzinin kapısına varmak üzereydiler.

Tadilat uzun sürmedi. Dükkândan çıkarken ikisine de pek tanıdık gelmeyen yeni bir heyecanın sarmalındaydılar. Selma’nın

* Jorge Luis Borges, Savaşçı ile Tutsağın Öyküsü.

ellerinin daha sık şapkasını yokladığını fark ettiğinde “Rahat olun lütfen,” dedi Zarif. “Yenilendi şapkanız. İlk sahip olduğunuz günkü gibi artık.” “Evet,” dedi Selma, “yenilendi, ilk günkü gibi artık.”

Boşlukta Büyüyen, yazarın heybesinde ağır ağır biriken öykülerden oluşuyor. Söylenecek sözün çokluğundan ziyade dertten anlayan bir kitap. Eylem Ata Güleç, öykü severlerin adına edebiyat dergilerinden aşına oldukları bir yazar. Kitapta yer alan öykülerin yüzü, yaşadığı coğrafyaya dönük. Her öykü okuyucunun zihninde çitilendikçe sertleşen yeni bir leke gibi kalıyor. Öyle ki, kimi zaman Sur'da yıkıntılar arasında kalan bir bacak görüyor, kimi zaman kimselere söylene-meyen ama hep aklın bir köşesinde duran sözler duyuyoruz. Öyküleri, araya hiçbir mesafe koymayan, mesafe tanımayan içeriden bir ses anlatıyor. Eril dille bağını koparmış naif bir üslup can veriyor öykülere. Metinler arasındaki dikiş izleri öyküler okuruyla buluştuğça belirginleşiyor.

